

Saku Sonumid

Saku valla leht

FOOKUSES:

Kes või mis on Saku Maja? Lk 2–3

Ettevõtte tegeleb vee, kanalisatsiooni, kütte, elektri ja kinnisvaraga

Saku Gümnaasiumis etendus muusikal „Pipi Pikksukk“. Lk 13

Koolipere otsis lavalaudadel spunki

Selgusid valla parimad laululapsed. Lk 16

Hädaabinumber **112**
(kiirabi, pääste, politsei)
Saku valla abitelefoni **1345**
Perearsti nõuandeliin **1220**
Piirkonnapolitseinik **612 4686**
Vastuvõtuaeg N 10-12
Noorsoopolitseinik **5855 7455**
Volitatud loomaarst **504 1060**

Alates 2. maist töötab Saku Vallavalitsus uues majas aadressil Teaduse 13. Kuni 27. aprillini toimuvad spetsialistide vastuvõttud veel aadressil Teaduse 1, kuid seoses kolimisega võib töö olla veidi häiritud. 30. aprillil on vallavalitsus kolimise tõttu suletud. Palume ebamugavuste pärast vabandust.

– kes ja mis?

Enamik kohalikke elanikke teab, et vallas on Saku Maja nimeline ettevõte, ühtede jaoks on aktsiaselts vee- ja kanalisatsiooniteenuste pakkuja, teiste jaoks firma, kes toa soojaks kütab, mõned saavad Saku Maja kaudu elektri, mõned ostavad haldus- ja hooldusteenust. Mis firma AS Saku Maja siis ikkagi on?

Saku Maja eelkäija, munitsipaalettevõtte Maja, loodi 1993. aasta lõpus Saku vallale kuuluva munitsipaalomandi baasil ja selle haldamiseks. Detsembris 1997 sai ettevõttest ümberkujundamise tulemusena AS Saku Maja. Täna on Saku Maja aktsiakapital ligi 4,5 miljonit ja bilansiline väärtus 22,9 miljonit eurot, 2017. aasta käive oli umbes 3,5 miljonit eurot. Ettevõtte kuulub täielikult ehk 100% ulatuses Saku vallale. Aktsiaseltsi kõrgeim juhtimisorgan on omaniku esindaja üldkoosolek, selleks on kas vallavalitsuse või volikogu istung. Saku Majal on 5-liikmeline nõukogu, kes omaniku nimel firma tegevusel silma peal hoiab. Nõukogusse kuuluvad Tiit Vahenõmm (esimees), Aare Järvelaid, Kalle Pungas, Kristjan Puustusmaa ja Arvi Rataspepp, koosolekud toimuvad üldjuhul korra kuus.

Saku Majas töötab ligi 40 inimest. Aktsiaseltsi igapäevatööd juhib kaheliikmeline juhatus, juhatuse liikmed on tootmisjuht Marko Matsalu ja finantsjuht Kadri Kralla. Lisaks on igal valdkonnal oma juht, kes tööd korraldab. Kogu ettevõtte teenindamisega tegelevad lisaks juhatuse

liikmetele veel personali- ja büroojuht, arvutispetsialist, kaks raamatupidajat ja kassapidaja.

Tegevusalad

Saku Maja tähtsamad tegevusalad on vee- ja kanalisatsiooniteenuste osutamine, soojusenergia tootmine ja müük, elektrienergia müük ja võrguteenuste osutamine, kortermajadele haldus- ja hooldusteenuste osutamine ning ärikinnisvara ja Saku mõisa haldamine.

Kõige enam on Saku Majal **vee- ja kanalisatsioonivaldkonnaga** seotud varasid – umbes 16,3 miljoni euro eest, selle valdkonna käive oli möödunud aastal suurim – ligi 1,2 miljonit eurot. Ka valdkonnas töötavaid inimesi on kõige rohkem – üheksa.

Saku Maja **toodab ja müüb vett** valla 11 piirkonnas, millest suuremad on Saku, Tännassilma, Kurtna ja Männiku. Vesi vastab kõikjal kehtestatud nõuetele, seadmed on kaasaegsed, kaugjuhitavad ja kaugjalgitavad. Saku piirkonda varustatakse kolmest suurkaev-pumplast, kus on moodsad kaasaegsed seadmed raua, väävelvesiniku ja radionukliidide hulga vähendamiseks vees. Ka kõigis väikestes pumbamajades on seadmed üleliigse raua vähendamiseks.

Kanalisatsiooniteenuseid osutatakse viies piirkonnas, millest suuremad on Saku ja Tännassilma. Saku, Männiku ja Tännassilma reoveed pumbatakse Tallinnasse Laagrisse, selleks on spetsiaalne 7,5 kilomeetri

Tehnika katlamaja on täielikult automatiseeritud, katel kütab ennast ise – hakkepuut liigub ise katlasse.

Fotod: Inna Mikli

pikkune survetorustik. Reovett puhastab AS Tallinna Vesi. Kurtnas ja Saustinõmmes on väikesed reoveepuhastid.

Saku Maja **toodab ja müüb soojusenergiat** ehk kütab Saku alevikus ja Kurtnas toad soojaks. Varasid on firmal selles valdkonnas 1,5 miljoni euro eest, käive oli möödunud aastal umbes 934 000 eurot. Sakus on hakkepuudil ja maagaasil töötav Tehnika ning maagaasil töötav Kannikese katlamaja. Hakkepuudiga köetav katel hakkas tööle möödunud aasta detsembris, Tehnika katlamaja kahe katla koguvõimsus on ca 7 MW, sisseseade on efektiivne ja kaugelt jälgitav. Kannikese katlamaja kahe katla koguvõimsus ca 4,6 MW. Kaugküttetorustikud on rekonstrueeritud ning Tehnika ja Kannikese küttepiirkonnad aastatel 2011-2013 ühendatud. Kurtna katlamaja kahe katla koguvõimsus on u 2,2 MW, torustikud on rekonstrueeritud 2010. aastal. Soojamajandusega on seotud kaks Saku Maja töötajat.

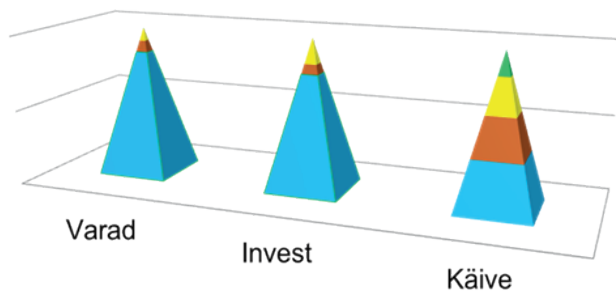
Paljud Saku aleviku elanikud ostavad **elektri ja saavad võrguteenuse** Saku Majalt, kelle oma on osa madalpinge jaotusvõrgust. Aastas edastatava elektrienergia kogus on umbes 8 GWh. Elektrimajandusega on seotud üks töötaja. Varade väärtus on ligi 116 000 eurot, möödunud aasta käive oli umbes 554 000 eurot.

Saku Maja osutab **kinnisvara haldus- ja hooldusteenust** 50 kortermajale viies Saku valla asulas. Lisaks haldab ettevõtte Saku Valla Maja aadressil Teaduse 1 ja oma kontorihoonet aadressil Juubelitamede

Saku mõis kutsub ööbima – sviit on külaliste tulekuks valmis.

	Varad	Invest	Käive
■ Elekter	116	30	554
■ Kinnisvara	1601	4300	829
■ Soojus	1502	1700	934
■ Vesi	16309	20000	1222

tee 6 ning rendib mõlemas hoones ruume välja. Kinnisvara halduse, hoolduse ja rendiga on seotud põhitöökohaga viis töötajat, lisaks töövõtulepingu alusel töötavad koristajad ja valvurid.

Saku mõis kuulub Saku vallale, kuid vald on seadnud Saku Maja kasuks kasutusvalduse kuni 2050. aastani. Täna mõisahäärber pärineb aastast 1820, selles ajaloolises hoones pakutakse soovijatele ruume seminaride ja pidulike ürituste korraldamiseks. Klientide hulgas on nii asutused-ettevõtted kui eraisikud. Mõisas saab seminare korraldada kuni 120 inimesele, ööbimiskohti on 25, kuid lisavoodeid paigutades saab majutada kuni 33 inimest. Häärberis on restoran, mis pakub ka lõunasööki, tegutseb *catering*. Mõisas toimuvad kontserdid ja etendused ning publiku huvi on suur – sel aastal purustati vaatajarekord, ühel kontserdil käis 180 inimest. Põhikohaga töötajaid on mõisas kümme.

Lisaks eelpool nimetatule haldab Saku Maja Saku turgu ja Saku sauna, saunas on üks töötaja. Ettevõtte on fekaaliveoauto, ka seda teenust saab valla territooriumil tellida. Ning teistele vedajatele pakub Saku Maja puhastamiskoha teenust. Selles valdkonnas on üks töötaja. Saab tellida ka mahutite tühendamist ja survepesu – on üks auto ja üks töötaja. Saku majast saab abi ka siis, kui on vaja väiksemaid remondi- või vee- ja kanalisatsioonitorustike rajamisega seotud töid teha.

Viimaste aastate investeeringud ja lähiaastate plaanid

AS Saku Maja osutab teenuseid põhiliselt Saku valla territooriumil valla elanikele ja asutustele. Hindade kujundamine ei ole ettevõtte otsustada - vee, kaugkütte ja elektri võrguteenuse hinnad tuleb kooskõlastada Konkurentsiametiga, need peavad vastama välja töötatud metoodikale. Reguleerimata teenuste hinnad sõltuvad turuolukorrast ja kuludest, üldjuhul püütakse tagada 10%-line tulukus.

Et kliendid saaksid kvaliteetseid teenuseid, on Saku Maja pidevalt investeerinud. Aastast 2010 on aktsiaselts lisaks omavahenditele Saku valla, Eesti riigi ja Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi toel renoveerinud Kurtina kaugküttetorustikud, paigaldanud Kurtina pelletikatla, ehitanud Saku vee- ja kanalisatsioonitorustikud, Saku kaugküttetorustiku ja Saku sademevee torustikud, parandanud väikeasulate joogivee kvaliteeti, ühendanud Juuliku ja Tammemäe piirkonnad Saku aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemiga, soetanud kaugloetavad arvestid ja tarkvara, teinud Saku mõisas ja saunas remonditöid, viinud Tehnika katlamaja üle hakkepuidule, valmistanud ette valla lõunapiirkonna ehk Keila jõe reoveekogumisala ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni projekti, tegelenud Teaduse 1 hoone projekteerimisega ja renoveerimise ettevalmistamisega. Kokku on nimetatud projektidesse investeeritud üle 21 miljoni euro.

Kohe on käivitumas **Keila jõe reoveekogumisala projekt**: ühisveevärgiga liitub

• Lahtris „Varad“ on antud arvud 1.01.2018 seisuga.

• Lahtris „Invest“ on toodud aastatel 2018–2021 planeeritavad investeeringud.

• Lahtris „Käive“ on 2017. aasta käive.

• Kõik numbrid on ligikaudsed ja tuhandetes eurodes.

Joonis: Kadri Kralla

ligi 1950 ja -kanalisatsiooniga ligi 2150 valla lõunapiirkonna majapidamist. Ehitustööde käigus rajatakse 145 kilomeetrit torustikke, 2 uut joogivee puurkaev-pumplat, 19 reovee pumplat ja 1 puhastamisõlm. Kõigepealt, veel selle aasta jooksul, algavad tööd Kurtinas. Kogu projekt peaks valmis saama hiljemalt augustis 2021.

Lisaks on Saku Majal käesolevaks ja järgmiseks aastaks plaanis järgmised tööd: korraldada Saku Gümnaasiumi ehitushange ja tagada 2019. aastal rekonstrueerimistööde õigeaegne valmimine, ehitada Kannikese katlamaja ümber ja lülitada ühtsesse kaugküttevõrku, investeerida väikeasulate vee-majandusse, uuendada reoveepumplaid, renoveerida Saku mõisa tagatrepp ja rajada häärberisse õllespa. Ettevõtte tööplaanis on ka oma maja ehitus – momendil asub kontorirahvas Juubelitamme teel, osa töötajatest aga katlamajahoones. Kui uus maja valmis, saab kogu töökollektiiv ühte hoonesse, praeguse kontorihoonde ruumid renditakse siis välja.

INNA MIKLI

Marko Matsalu hakkepuiduhoidlas, kus olevaid varusid pidevalt täiendatakse.

20. märtsi istungil

Saku Valla Noortekeskuse poolt 17.–21. juunil 2018 korraldatava Saku-Ylõjärvi laagri hinnaks kehtestati ühele rahvastiku-registri andmetel Saku vallas elavale noorele 80 eurot.

2018/2019. õppeaastal suurendati laste piirarvu Saku Lasteaia Terake söimerühmades Täpp, Lepatriinu, Lotte ja lasteaiarühmas Klaus 2 lapse; lasteaiarühmades Nublu, Sipsik, Mömmik, Pääsupoju, Pöialpoisid ja Bruno 4 lapse; lasteaiarühmas Naksitrallid 1 lapse võrra ning Kurtina Kooli lasteaia söimerühmas Liblikad 2 lapse; aiarühmades Jaaniussid, Mesimummud ja Õnnetriinud 4 lapse võrra.

Seoses Saku Diabeetikute Seltsi 15. aastapäevaga anti Saku valla tänukiri Aino Kiivriks pikaajase ja pühendunud tegevuse eest seltsi eestvedajana.

Anti projekteerimistingimused mobiilsidemasti ehitusprojekti koostamiseks Metsanurmes Viimsi metskond 28 ja Sakus Viimsi metskond 24 kinnistul, üksikela-mu ehitusprojekti koostamiseks Sakus Piibehele tn 7 kinnistul ning üksikela-mu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Saue külas Peetri kinnistul.

Määrati Tagadil Vana-Tagadi tee 8 asu-va kinnisasjaga liitmiseks moodustatava maaüksuse koha-aadress, sihtotstarve ja pindala.

Anti nõusolek Kajamaal asuvate katastriüksuste Taganuka ja Hundinuka piiride muutmiseks ning uute piiridega katastriüksuste moodustamiseks.

Teet Lilleorule anti 05.05.2018 kell 9–17 Saku võrkpalli meistrivõistluste läbiviimiseks tasuta kasutada Kurtina Kooli võimla.

Avaliku ürituse korraldamise load anti MTÜ-le Eesti Hobikrossiklubi 07.04.2018 kell 8–18 Saku-Männiku krossirajal motokrossi „Eesti Liivakuningas 2018“ (vastutab Oliver Sepp) ja MTÜ-le Saku Taipoksi Klubi 28.04.2018 kell 10–19 Saku Valla Spordikeskuses võistluse Eesti Muay Thai Liiga (vastutab Oskar Künnapuu) läbiviimiseks. MTÜ-le Spordiklubi Porter Racing anti luba Saku rabametsa terviserajal ja selle ümbruse metsaradadel 05.05 maastikurattavõistluse „Saku 100“ (vastutavad Priit Grünberg ja Andrus Konga), 06.05 maastikujooksu „Trail run“ (vastutavad Priit Grünberg ja Tarmo Tarlap) ja 09.05.2018 maastikurattavõistluse „Volkswagen MTB kolmapäevakud“ (vastutavad Priit Grünberg, Harry Grünberg ja Andrus Konga) korraldamiseks ning

31.05 Ülase tänava, Tallinna mnt ja Tammemäe vahelises metsatukas (Saku vanal terviserajal) maastikurattavõistluse „Saku noorte rattasari“ II etapi, 23.08 Saku Teetamm kinnistu suusamäel, Saku mõisa pargis ja Saku staadioni ümbruses III etapi ja 06.09.2018 Saku valgustatud suusarajal IV etapi (kõikidel etappidel vastutavad Harry Grünberg ja Priit Grünberg) läbiviimiseks.

MTÜ-le Eesti Hobikrossiklubi anti perioodiks 25.03.2018–07.04.2018 õigus paigaldada 5,4 m² suuruse pindalaga reklaamtahvliid Saku alevikku Jõeääre või Kүүtsu tn 2 kinnistule.

27. märtsi istungil

Kinnitati Kiisa Rahvamaja töötajate koosseis.

Saku Valla Noortekeskuse poolt 30.07.–05.08.2018 korraldatava Eesti-Jaapani noortevahetuse laagri hinnaks kehtestati ühele Saku valla noorele 50 eurot.

Nõustuti Saku Õlletehase AS-ile vee erikasutusloa andmisega samadel tingimustel ja kogustes, mis on määratud hetkel kehtiva vee erikasutusloaga.

Anti projekteerimistingimused üksikela-mu ehitusprojekti koostamiseks Metsanurmes Hiimänniku tee 5 ja Roobukal Ristikheina tee 3 kinnistul ning üksikela-mu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Rahulas Romano kinnistul.

Määrati Kasemetsas asuvate katastriüksuste Uus-Raili ja Raili tee jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed.

Lõpetati aiandusühistule Astra maa os-tuesõigusega erastamise eeltoimingud ning esitati maakatastrile avaldus katastriüksuse Astra tee sulgemiseks.

Pindi Kinnisvara OÜ-le anti õigus paigaldada 01.04–30.09.2018 Tagadi Traksi kinnistule 1,4 m² suuruse pindalaga reklaamkandja.

Kinnitati Saku Vallavalitsuse 2018. aasta hankeplaan.

3. aprilli istungil

Anti projekteerimistingimused koerte harjutus- ja mänguväljaku ehitusprojekti koostamiseks Sakus Raudtee tn 2 kinnistul, aiamaa laiendamise ehitusprojekti koostamiseks Kasemetsas Kellukese põik 2 kinnistul ja üksikela-mu ehitusprojekti koostamiseks Roobukal Põhjala põik 4 kinnistul.

Kooskõlastati kavandatava puurkaevu asukoht Roobukal Astra tee 43 kinnistul.

Määrati Roobuka külas munitsipaal-omandisse antavate maaüksuste sihtotstarbed ning aadressid Astra tee ja Astra haljak.

Kuni 30. aprillini 2019 pikendati üüri-lepingut Multi Pharma OÜ-ga, kes osutab

apteegiteenuseid Kiisal Kurtina tee 21 asu-vas ärruumis.

Kehtestati veoautode (välja arvatud operatiivõidukite ja jäätmeveokite) ajuti-ne sõidukeeld kuni tee kandevõime taas-tumiseni Nõela teel, Kurtina-Vilivere teel, Sprindi teel, Ehitaja teel, Kuresoo ringteel, Kasemetsa teel, Metsavahi teel, Soo teel, Aadu teel, Mõisavahe teel, Tānassilma-Laagri teel, Kõrnumäe teel, Hao teel, Atiku teel, Rahula-Saku kõrvalmaantee 4,355. kilomeetrit Atiku teele suunduval teel ja Tuisu teel.

10. aprilli istungil

Saku Gümnaasiumi direktori ametikoha täitmiseks otsustati korraldada avalik konkurss, kehtestati direktori kvalifikatsiooninõuded ja konkursi läbiviimise kord.

Anti projekteerimistingimused üksikela-mu ehitusprojekti koostamiseks Metsanurmes Ilmarise tee 24 kinnistul ja Sakus Niidu tn 13 kinnistul.

MTÜ-le Eesti Hobikrossiklubi anti luba korraldada 28.04.2018 kell 8–18 Saku-Männiku krossirajal motokross „Eesti Liivakuningas 2018“ (vastutab Oliver Sepp).

MTÜ-le ABC Arendus anti õigus paigaldada 13.04–05.05.2018 Sakus Tallinna mnt 1a hoone kõrval asuvasse parklasse 17,1 m² suuruse pindalaga reklaamtrelir, MTÜ-le Eesti Hobikrossiklubi anti õigus paigaldada 14.04.–28.04.2018 Sakus Jõeääre või Kүүtsu tn 2 kinnistule 5,4 m² suuruse pindalaga reklaamtahvliid ja MTÜ-le Vanamõisa küla anti õigus paigaldada 10.04.–08.05.2018 ja 18.07.–21.08.2018 Sakus Kүүtsu tn 2 kinnistule ja Rahulas Annetalu kinnistule 18 m² suuruse pindala-ga reklaamtrelirid.

MTÜ-le Kodukoht Kiisa anti 01.05.2018–30.04.2019 tasuta kasutada Kiisal Kurtina tee 21 asuvad ruumid.

Artemest OÜ-ga pikendati kuni 30.04.2019 Kiisal Kurtina tee 21 asuva ärruumi kasutamise üüri-lepingut.

17. aprilli istungil

Orienteerumisklubile TON anti luba korraldada 19.04.2018 kell 15–21 Männiku külas orienteerumiseljapäevak (vastutab Mait Tõnisson), Saku Valla Spordikeskusele anti luba korraldada 18.04.2018 kell 20–22 Sakus jüriöö jooks (vastutab Tiit Zirnask).

2018/2019. õppeaastal suurendati laste piirarvu Saku Lasteaia Päikesekild rüh-mades Meelespea, Pääsusilm, Kelluke, Kullerkupp, Rukkilill, Karukell, Ristikhein, Kannike ja Sinilill 2 lapse; Karikakar, Piibehele, Nurmenukk, Võilill, Ülane, Tulikas ja Kuldtäht 4 lapse võrra.

2018/2019. õppeaastal suurendati

Kurtna Kooli 1., 3., 4., 5. ja 6. klassi täitumuse ülemist piirnormi 2 õpilase võrra.

Otsustati, et Sakus on noortekeskus 01.05–31.08.2018 suletud, Kiisal 01.06–22.06 ja 01.08–31.08.2018 avatud kell 12–18, 23.06–31.07.2018 on suletud.

Moodustati Saku ja Kiili valla ühine kriisikomisjon, kehtestati kriisikomisjoni põhimäärus.

Anti projekteerimistingimused üksikela- mu ja abihoonete ehitusprojekti koostami- seks Jälgimäel Merle kinnistul, Üksnurmes Engo kinnistul ja Tagadil Altpere kinnistul.

Määrati Tānassilmas asuva

katastriüksuse Kople jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste koha-aad- ressid ja sihtotstarbed.

Anti nõusolek Jälgimäel asuvate katast- riüksuste Rautsmanni ja Vanatammi piiride muutmiseks.

Kasemetsa Väike-Preeria katastriüksuse uueks aadressiks määrati Uus-Vesiroosi tee 2 ja Preeria katastriüksuse uueks aadressiks Uus-Vesiroosi tee 4.

Otsustati korraldada Saku Tervisekeskuse arhitektuurne ideekon- kurss, moodustati žürii.

KRISTA LORD

maksumuse. Kehtestatud summa on väga suur, lisaks sellele tuleb kanda õppuril ka huviringi osalustasu, nii võivadki jääda õpi- lased ilma võimalusest tegeleda neid huvi- tava erialaga Tallinna linnas. Praegu õpib Tallinna linna munitsipaalhuvikoolides 7 Saku valla õpilast.

* Otsustati rentida kuni 12 kuuks moodulhooned kuni 90 000 euro eest. Saku gümnaasiumi koolihoone on õpilaste arvu kasvu tõttu kitsaks jäänud, mistõttu on ka- vas kuni gümnaasiumiosa ruumide valmi- miseni Teaduse 1 hoones rentida neljale klassile moodulid, mis paigutatakse Saku gümnaasiumi uue osa aatriumi külge.

* Algatati Anadolu Osäühingule kuuluva Kaili kinnistu ning Uuetoa kinnistu täht- ajatu isikliku kasutusõiguse seadmine Saku valla kasuks Saku-Jälgimäe-Tānassilma val- gustatud kergliiklustee ehituseks, omami- seks ja hooldamiseks.

* Volitati ühistranspordiseadusest tulene- vate taksovedodokumentide väljaandmine MTÜ-le Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus. * Esimese lugemise läbis ning suunati teise- le lugemisele Saku valla põhimääruse muut- mine. Põhimääruse muutmise on tingitud peamiselt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmisest. Parandusettepanekute esitamise tähtaeg on 15. mai.

* 3. mail kell 17 toimub volikogu erakor- raline koosolek, kus arutatakse Teaduse 1 hoone rekonstrueerimise rahastamisega seotud küsimusi.

VICTORIA PARMAS

Sarnased moodulid on kavas vallavalit- susel rentida üheks aastaks, et mahu- tada ära neli klassi.

Dokumendid saab kätte Keilast

4. aprillil avati Keila konstaablijaoskonnas (Keskväljak 8a, Keila) uus dokumentide väljastuskoht.

Dokumente hakatakse väljastama kahel päeval nädalas – kolmapäeval ja neljapäe- val kell 10–16, lõunapaus on kell 12.30–13. Keilast saab kätte nii isikut tõendavad do- kumendid kui ka relvaload.

Keilas dokumente taotleda ei saa, seda peab tegema mõnes teises Politsei- ja Piirivalveameti teeninduses, näiteks Tallinnas. Korduvat ID-kaarti täiskasva- nule ja esmast ID-kaarti lapsele, kelle sünd on Eestis registreeritud, saab taotleda ka elektrooniliselt.

MIKK PIHU

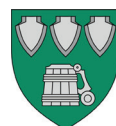
Piirkonnapolitseinik

Hajaasustuse programmi taotlusvoor on avatud 11. juunini

EAS-i hajaasustuse programmi kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik ha- jaasustusega maapiirkondades veevõrk ja kanalisatsioon välja ehitada, koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee korda teha või autonoomseid elektrisüsteeme paigaldada.

Vormikohane allkirjastatud taotlus koos kohustuslike lisadokumentidega tuleb esitada Saku Vallavalitsusele paberil või digitaalselt aadressil saku@sakuvald.ee hil- jemalt 11. juunil 2018.

Tingimused leiab valla kodulehelt www.sakuvald.ee, infot saab Hele-Mall Kingilt telefonil 671 2405 või e-aadressil helemall.kink@sakuvald.ee.

Saku Vallavalitsus võtab konkursi korras tööle Saku Gümnaasiumi

DIREKTORI

Nõudmised kandidaadile ja kandideerimiseks esitatavate dokumentide loetelu leiab Saku valla veebilehelt www.sakuvald.ee rubriigist „Tööpakkumised“. Kandideerimisdokumendid palume esitada Saku Vallavalitsusele hiljemalt 1. maiks 2018. Lisainfo telefonilt 671 2415.

Vallavolikogu istungid

Volikogu 19. aprilli istungil

* Saku Vallavalitsusele delegeeriti omava- litsusele pandud ülesannete täitmine seos- ses võimalusega taotleda toetust puuetega inimeste eluruumide kohandamiseks. Sakul on võimalik taotleda selleks 32 967 eurot (85%) ning valla eelarves on omaosaluseks ette nähtud 5818 eurot (15%). Toetuse eest tuleb kohandada vähemalt 7 eluaset.

* Saku Vallavalitsusele delegeeriti koha- likule omavalitsusele pandud ülesannete täitmine seoses hajaasustuse programmist toetuste taotlemise võimalusega. Saku valla 2018. aasta eelarves on programmi finant- seerimiseks planeeritud 7500 eurot.

* Kehtestati Jälgimäe küla Mari maaüksuse detailplaneering.

* Otsustati koormata tasuta Saku vallale kuuluv Murimäe kinnistu 5,51 ha suurune maatükk kasutusvaldusega mittetulundus- ühingu Murimäe kasuks 20 aastaks. MTÜ eesmärk on kinnistust 1500 m² suuruse maa-ala korrastamine, kohalike kogukon- nale kooskäämise ja koos tegutsemise koha loomine.

* Algatati MTÜle Väikemetsa Vesi kuuluva kinnistu AÜ Ilmarine II Kasemetsa külas tähtajatu isikliku kasutusõiguse seadmine katastriüksustel asuvate erateede (Tõmuti tee ja Väikemetsa põik) avalikuks kasuta- miseks Saku valla kasuks.

* Saku Vallavalitsusel lubati sõlmida Tallinna Haridusametiga tähtajatu leping Saku valla lastele ja noortele huvitegevus- se ja huvihariduse teenuse osutamiseks Tallinna munitsipaalhuvikoolides. Lepingu tulemusena tasub Saku vald osa õppu- ri õppekoha tegevuskulu maksumusest. Tallinna munitsipaalhuvikooli võetakse õp- pureid väljaspoolt omavalitsust juhul, kui õppur ise on nõus maksuma kogu õppekoha

Planeeringuteated

Projekteerimistingimused

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul ehitise laiendamiseks, hoonestusala nihutamiseks ja suurendamiseks, arhitektuursete ja ehituslike tingimuste täpsustamiseks ning liikluskorralduse põhimõtete täpsustamiseks Saku vallas **Metsanurme külas Vana-Rehemetsa** (katastritunnus 71801:001:1365) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavolikogu 20.03.2014 otsusega nr 19 kehtestatud Rehemetsa kinnistu detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 2. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.05.2018 kuni 16.05.2018** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega nihutatakse ja suurendatakse hoonestusala 10% ulatuses, täpsustatakse arhitektuurilisi ja ehituslikke tingimusi ning liikluskorralduse põhimõtteid.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul ehitise püstitamiseks ning arhitektuursete ja ehituslike tingimuste täpsustamiseks Saku vallas **Rahula külas Haaviku tee 1** (katastritunnused 71801:003:0719) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 15.11.2005 korraldusega nr 1262 kehtestatud Haaviku kinnistu detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 1. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.05.2018 kuni 16.05.2018** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega täpsustatakse arhitektuurilisi ja ehituslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib

projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul ehitise püstitamiseks, hoonestusala nihutamiseks ning arhitektuursete ja ehituslike tingimuste täpsustamiseks Saku vallas **Saue külas Paakspuu** (katastritunnused 71801:003:0895) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavolikogu 13.11.2008 otsusega nr 65 kehtestatud Liisu kinnistu detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 3. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.05.2018 kuni 16.05.2018** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega nihutatakse hoonestusala 10% ulatuses ning täpsustatakse arhitektuurilisi ja ehituslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul ehitise püstitamiseks, hoonestusala nihutamiseks ja suurendamiseks, arhitektuursete ja ehituslike tingimuste täpsustamiseks ning krundijaotuse täpsustamiseks Saku vallas **Tänassilma külas Kokasauna põik 9 ja 11** (katastritunnused 71801:001:1116 ja 71801:001:1117) kinnistutel.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 19.01.2010 korraldusega nr 50 osaliselt kehtestatud Kokasauna, Kokasauna tee 3 ja Kõlviku kinnistute detailplaneeringu alal asuvate kruntidega pos 9 ja 10. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.05.2018 kuni 16.05.2018** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega nihutatakse ja suurendatakse hoonestusala 10% ulatuses, täpsustatakse arhitektuurilisi ja ehituslikke tingimusi ning krundijaotust.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul ehitiste seadustamiseks, hoonestusala nihutamiseks ja suurendamiseks, arhitektuursete ja ehituslike tingimuste täpsustamiseks Saku vallas **Tänassilma külas Linamäe tn 11 ja 11a** (katastritunnused 71801:001:0282 ja 71801:001:0287) kinnistutel.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 05.08.2003 korraldusega nr 849 kehtestatud Valdmäe, Linamäe ja Piirimäe tänava kruntide Piirimäe, Linamäe, Käspre IV, Valdmaa ja Ees-Jaagupi detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 7. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.05.2018 kuni 16.05.2018** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega nihutatakse ja suurendatakse hoonestusala 10% ulatuses ning täpsustatakse arhitektuurilisi ja ehituslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Projekteerimistingimused: www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

Detailplaneeringud

Saku Vallavalitsuse 10.04.2018. a korraldusega nr 174 algatati detailplaneering (edaspidi DP) ja anti lähteseisukohad Saku vallas **Tänassilma külas Johannese tee 3** kinnistul (katastritunnus: 71801:001:0801). Planeeritava ala suurus on 1306 m². DP koostamise eesmärk on olemasoleval elamumaa kinnistul ehitisealust pinda laiendada. Saku valla üldplaneeringu kohaselt asub maaüksus tiheasustusalal, mille maakasutuse juhtotstarve on elamumaa. DP on kooskõlas Saku valla üldplaneeringuga. DP algatamise korralduse ja selle lisadega on võimalik tutvuda Saku valla kodulehel <http://www.sakuvald.ee/algatatud-detailplaneeringud> ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Teaduse 13, Saku).

MTT fondist toetuse saajad

Saku valla 2018. aasta eelarve MTT fondi esimesest taotlusvoorst said toetust

MTÜ Saku Sporting – Saku jalgpalli festival 2018 – 3000 eurot
 MTÜ Saku Sporting – Saku jalgpalli suvelaagrid 2018 – 3000 eurot
 MTÜ Saku Lions Klubi – vabaõhu jõusaali rajamine – 3000 eurot
 MTÜ Spordiklubi Porter Racing – SK Porter Racing spordiüritused 2018 – 3000 eurot
 Ruta Pukk – Karolin Victoria Kotsari ujumise treeninglaager Hispaanias – 500 eurot
 MTÜ Saku Korvpalliklubi – Saku valla 2018. a meistrivõistlused korvpallis – 550 eurot
 MTÜ Ultimate Saku – Ultimate Saku võistlusvormid – 1000 eurot
 MTÜ ABC Arendus – Saku ekstreemjooks 2018 – 1047 eurot
 MTÜ Saku Jäähoki Klubi – Saku Jäähoki Klubi osalemine EMV-l – 1980 eurot
 Ardi Bogdanov – Ardi Bogdanovi osavõtt 2018. a laseri EM-st ja MM-st – 500 eurot
 MTÜ GAP Spordiklubi – “Saku Open 2018”, rahvusvahetangiturniir, – 2500 eurot
 MTÜ Orienteerumisklubi TON – 2 Männiku orienteerumiseljapäevakut – 310 eurot
 MTÜ Alpi Noored – 3.g ja 5.c klassi mäesuusa algõpe – 1541 eurot
 MTÜ Kodukoht Kiisa – Kiisa kohvikutepäev 5 ja Eesti Vabariik 100 – 1998 eurot
 MTÜ Saue Küla – Saue küla suvepäev ja EV 100 – 700 eurot
 MTÜ Kiisa Laulu ja Mängu Selts (Kiisa LMS) – “Tammsaaret otsides” – 454 eurot
 Seltsing Gitanda – Kandava regiooni festival – 1230 eurot
 MTÜ Kiisa LMS – “Eesti Kultuuripärandid oma mitmekesisuses” – 2080 eurot
 MTÜ Sakukad – Saku 100 aasta metsa ala heakorrastustööd – 2970 eurot
 MTÜ Sakukad – Saku aleviku kohvikutepäev II – 2699 eurot
 MTÜ Juuliku Külaselts – mänguväljaku uuendamine Taevakaare teel – 1966 eurot
 MTÜ Metsanurme – Metsanurme III metsapäev EV 100 – 1600 eurot
 MTÜ Saku Valla Invaühing – linnalaager “Suve sõber 2018” – 2455 eurot
 MTÜ Metsaveere Külaselts – Metsaveere külaväljaku arendamine – 1853 eurot
 EELK Saku Toomase kogudus – Saku laste suvelaager – 1540 eurot
 MTÜ Saku Diabeetikute Selts – “Diabeetikud 2018” – 2154 eurot
 Seltsing Valimisliit Kodu – Saku valla arenguklubi – 648 eurot
 SA Rehe Seltsimaja – “Külalishalke küün” – 311 eurot

Saku saabub Siil

Kaitsevägi korraldab 2.–14. maini Eesti kõige suurema valmidusõppuse SIIL, millest võtab osa pea 15 000 inimest.

4.–7. maini liiguvad Kaitseliidu üksused Tallinna, Saue, Keila, Klooga, Saku, Humala, Männiku ja Türi alade piirkondades.

Õppuse eesmärk on kontrollida Kaitseliidu allüksuste lahinguvalmidust ja harjutada koostööd Politsei- ja Piirivalveametiga. Õppuse raames liigub pataljonisuurune üksus (u 1100 kaitseliitlast) Harju maakonna piirides ja täidab samal ajal lahingüles-

andeid. Sael ja Sakus viib Kaitseliit läbi patrulloperatsiooni 5. mail kell 10–16.

Õppusel Siil osalevad kaitseliitlased kasutavad vaid imitatsioonivahendeid (paukpadruneid, suitsugranaate ja lõhkepakette). Õppusega kaasneb kaitseväge värvides sõidukite kolonnide liikumine. Seoses kontroll-läbilaske-punktide rajamisega ja kolonnide liikumisega võivad teedel olla ajutised liikluspiirangud. Õppus ei kujuta kohalikele elanikele ohtu ja oodatakse mõistvat suhtumist.

Tagadi külakoosolek

MTÜ Tagadi Kodu üldkoosolek toimub 29. aprillil 2018 kell 16 Kiisa Rahvamajas.

Kõik Tagadi küla elanikud on oodatud! Koosoleku päevakavas on:

1. MTÜ Tagadi Kodu 2017. a tegevusaruande kinnitamine. Aruandega tutvumiseks võtke ühendust ines.estrin@gmail.com.
 2. Arutame läbi ettepanekud Saku Valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta ja hindame keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuste ajakohasust ja piisavust.
 3. Juhatuse liikmete küsimus.
 4. Täiendavaid teemasid ootan aadressil ines.estrin@gmail.com või telefonil 523 0854. Kui jääb aega, on võimalik teemasid kohapeal tõstatada.
- Kontaktisik: Ines Estrin, ines.estrin@gmail.com, tel 523 0854.

Uute alguste kevad

Ametlikult käib meil ajaarvamine aastate kaupa: detsembri lõpus või jaanuari alguses võtame eelmise perioodi saavutused ja saavutamata jätmised kokku ja seame uueks aastaks uued eesmärgid. Muidu elame aga enamasti suvest suveni ehk uus periood algab siis, kui pärast puhkust vaja jälle tööle minna – kas siis endisesse või uude kohta, sest töökohti vahetatakse sageli suvel. Nagu õppeasutusi ja elukohti.

Sel aastal on Sakus teistsugune ajaarvamine – paljude jaoks algab uus aeg maist. Aprilli lõpus kolib vallavalitsus aadressilt Teaduse 1 välja. Kolib ära majast, kus kohe-kohe on algamas remont ja kuhu enam tagasi ei tulda. Majast, kus töötatud aprillist 2002. Töötatud 16 aastat! See on pikk aeg, rohkem kui viiendik keskmisest inimese elueast, rohkem kui kolmandik tööeest.

Lisaks vallaametnikele kolivad ka teised rentnikud. Kolib juuksur Aime Sillo, kelle 50 tööaastast selles Saku Sõnumite numbris juttu. Kolib huvikeskus eesotsas Liina Hendriksoniga, kes selle lehenumbri persooniloo kangeline. Kolivad noortekeskus, lillepood, õmblejad ...

Minejad meenutavad olnud ja tehtud. Ilusad hetked tulevad silme ette – need, mis hinge kosutavad ja edaspidiseks jõudu annavad. Kuid meenub ka see, mis haiget tegi või piinlikkust valmistas. Eks siin majas ole aastate jooksul juhtunud üht ja teist. Sammaste vahel on tehtud töö üle rõõmu ja uhkust tuntud. Ehk õnnestub need tunded kaasa võtta! Seal on ka pettumusi olnud – alati ei saa ju kõik õnnestuda. On olnud ka ükskõiksust – küllap see maja on kõike näinud! Ehk remonditööl pühib halva olematusesse.

Iga lõpp toob uue alguse. Kusagil mujal. Mingil muul viisil. Teaduse 1 hoone jaoks algab remondiaeg. Uueks ja ilusaks muutumise aeg. Gümnaasiumiks saamise aeg.

Minejatel on veidi kurb. Aga enne kõike põnev. Uue kohaga tuleb harjuda. Mitte ainult neil, kes sammastega majast lähevad, vaid ka nendel, kes selles hoones käima harjunud. Küllap kipub nii mõnigi veel pikka aega samme Saku Valla Maja poole seadma.

Saku Sõnumite toimetis pakib ilusad mälestused ja sammaste vahel valminud 329 lehenumbrit kaasa ning kolib Teaduse 13 hoonesse. Järgmised Saku Sõnumid sünnivad juba seal.

INNA MIKLI

Eakatele paremaid hoolekandeteenuseid

Nii nagu Eestis tervikuna, nii kasvab ka Saku vallas vanemate elanike osakaal. See toimub eluea pikenemise ja sündimuse languse koosmõjus. Statistikaameti andmetel ulatus kõigi kategooriate (vanadus-, eri-, invaliidsus- jt), pensionäride koguarv 2017. aasta alguses 417 516 inimeseni, mis moodustas 31,7% Eesti rahvastikust, kusjuures töövõimetuspensionari saajate arv ulatus 94 971 inimeseni. Jätkub elanike, sealhulgas eakate, koondumine Tallinna ja Harjumaale, ka Saku valda.

Saku valla uus hoolekandepoliitika võiks rajaneda eakate inimeste, kogukondade, valla ja riigi koostööl ning selliste valikute toetamisel, mis aitavad tõsta nii eakate heaolu kui ka arendada siinset ettevõtlust ja suurendada tööhõivet.

Sotsiaalministeeriumi andmetel oli 2016. aastal Eestis 32 500 hooldusvajadusega inimest, kuid väljaspool kodu üldhooldusteenust osutavas 152 asutuses, millest 89 omanik oli kohalik omavalitsus, 59 kuulus Eesti eraõiguslikele isikutele, 1 välismaa eraõiguslikule isikule ja 3 riigile, oli kokku vaid 8126 voodikohta. Harjumaal oli neist vaid 9 – 5 eraettevõtet ja 4 kohaliku omavalitsuse ettevõtet 601 voodikohaga. Nii Harjumaal kui ka Tallinnas valitseb hoolekandetasutuste kohtade järele väga suur nõudlus.

Paraku Saku vallas selline üldhooldusteenust pakkuv asutus üldse puudub, kuigi üle 64 aasta vanuste elanike arv on tõusnud rahvastikuregistri andmetel 2018. aasta alguseks juba 1500-ni ning see arv tõuseb igal järgneval aastal u 100 inimese võrra. Lisaks oli Saku vallas 2018. aasta alguses 453 puudega inimest, sh üle 64 aasta vanuseid 195.

Kõige kiiremini kasvav valdkond

Saku Päevakeskus pakub piiratud teenuseid ligemale 300 abivajajale. Sellises olukorras langeb ülekaalukas osa hoolduskoormusest eakate ja puuetega inimeste lähedaste kanda. See mõjutab negatiivselt paljude inimeste erialaseid töötamis- ja teenimisvõimalusi ning elukvaliteeti. Sakukad peavad otsima hoolekannet naabervaldadest või isegi teistest maakondadest, kuid ka seal pole kvaliteetset ööpäevaringset hoolekannet lihtne saada.

2016. aastal kulutati Eestis elanike hoolekandele vaid 0,6% sisemajanduslikust

koguproduktist (edaspidi SKT), mis on Euroopa Liidu (edaspidi EL) keskmisest üle kahe korra vähem ning jääb kaugemale maha Põhjamaade tasemest (u 4% SKTst). Sotsiaalministeeriumi asekanstler Rait Kuuse ütles 6. märtsil Riigikogus riiklikult tähtsaks küsimuseks tõusnud hoolekandeteema arutelul, et Eesti võimetekohaseks eesmärgiks peaks olema suurendada lähiaastatel hoolekandete kulutusi 2–3 korda.

Juba praegu on hoolekandeteenuste valdkond üks kõige kiiremini kasvavaid ning ilmselt veel kaua suure kasvupotentsiaaliga majandusharusid Eestis. Sotsiaalministeeriumi andmetel kasvas väljaspool kodu ööpäevaringset üldhooldusteenust saavate inimeste arv Eestis viimase viie aastaga 23,9%, sh vanemate kui 80-aastaste inimeste osas isegi 41%.

Hoolekandeteenuste arendamine

Saku valla uus hoolekandepoliitika võiks rajaneda eakate inimeste, kogukondade, valla ja riigi koostööl ning selliste valikute toetamisel, mis aitavad tõsta nii eakate heaolu kui ka arendada siinset ettevõtlust ja suurendada tööhõivet.

Eakate hoolekandeteenuste arendamisega on otseselt või kaudselt seotud paljud valla tegevusvaldkonnad. See puudutab meditsiini, haridust, kultuuri, tööturgu, ehitust ja kinnisvaraarendust, elamufondi, huvikeskust, päevakeskust, kiriku rajamist jpm. Hoolekandepoliitika kujundamisel tuleks püüelda selle poole, et erinevad tegevusvaldkonnad täiendaksid üksteist ning tekikivast sünergiast kasvaks rahulolu ja tulu kõigile osapooltele.

Eriti tähtsaks tuleb selles seoses pida täienduskoolituse ja ümberõppe kättesaadavust. See looks ka eeldused, et vald saaks senisest suuremal määral vanemaalistel võimeid rakendada mitmesugustes ettevõtluse vormides, külaliikumises ja muudes vabatahtlikes tegevustes.

Edasine keskmine eluea kasv ja eakate panustamine tööturule sõltub üha rohkem vanemaalistel tervises seisundi muutustest. Sellepärast tuleb hoolekandetasutuste kompleksis kindlasti näha ette ka vastavate

meditsiiniliste teenuste osutamise üksus.

Hoolekandeteenused on enamasti väga kulukad, riigi ja omavalitsuste majanduslikud võimalused selleks aga alati piiratud. Sellepärast eeldab hoolekandeteenuste mahu edasine kasvatamine ja kvaliteedi tõstmine ühiskonnalt teatavat solidaarsust ning ka eakate või nende pere liikmete valmisolekut panustada sellesse vahendeid senisest rohkem. Eakate hoolekandetasutustesse investeerimist tuleks käsitleda kui pikaajalist investeringut, mis hakkab kandma stabiilseid dividende alles aastakümnete pärast.

Saku vald võiks kujundada hoolekandetasutuste võrgustiku, kus paljud valla eakad saaksid olla üheaegselt nii endast vanemate või haigemate jaoks aktiivsed teenuste pakkujad kui ka kvaliteetsete hoolekandeteenuste kasutajad. Eakatel peaks olema võimalus panustada valla arengusse selliselt, et see on kasulik nii kogukonnale kui ka neile endile. Valla hoolekandetasutused peaksid aitama eakatel vananeda võimalikult tervetena, aktiivsetena ja väärikatena kõigis vanuse-, tervise- ja jõukusegruppides.

Rohkem raha

Mõelda tuleb ka sellele, kuidas tuua eakate hoolekandesse rohkem raha, et eakad suudaksid paremini teenuse eest maksamisega toime tulla. Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva arvates peituvad reservid eakate jaoks eraldatud riiklike vahendite täielikumas ja ökonoomsemas kasutamises ning meditsiini- ja sotsiaalteenuste paremas ühitamises. Teiseks võimaluseks on avaliku ja erasektori koostöö uute vormide rakendamine Skandinaavia riikide eeskujul. Kuna lähiaastatel ei pruugi Eestis suurendada kohalike omavalitsuste ja ka keskvalitsuse võime sotsiaalobjekte finantseerida – see võib

Esimesteks sammudeks Saku vallas eakate hoolekandetasutuste rajamise investorite leidmiseks on vaja valla poolt vastu võtta otsused maade eraldamiseks koos vastavate detailplaneeringutega. Alles seejärel saab hakata koostama äriplaane, taotlema investeringuid, laene, ehituslube jms.

Euroopa Liidu rahade vähenemise tõttu pigem isegi langeda –, siis on erasektori vahendite kaasamine uutesse sotsiaalprojektidesse otsustava tähtsusega. Eesti eraettevõtete kasum ja vaba kapital kasvavad, eraisikute pangakontodel on juba enam

Arenguseminaril arutati, mis Saku vallast saab

kui 8 miljardit eurot. Mõistlik oleks osa sellest kaasata ettevõtete ja kontoomanike endi jaoks vajalikesse sotsiaalprojektidesse. Avaliku ja erasektori koostöö raames võiks näiteks pangad ja teised suured ettevõtted ning eraisikud investeerida isegi mitme Saku hoolekandeesutuse rajamisse.

Uued võimalused hoolekandeteenuste eest maksmiseks avaks ka kohustusliku ning täiendava vabatahtliku hoolekandekindlustuse süsteemi väljatöötamine mõnede välisriikide eeskujul ning selle rakendamine pilootprojektina Sakus.

Hindade kehtestamisel tuleks aga arvestada ka sellega, kui kaua on hoolekandeteenust saavad isikud olnud vallas maksumaksjateks. Pikemat aega vallas elanud maksumaksjatele tuleks teha olulisi soodustusi.

Üha enam väärtustavad eakad vananemist harjumuspärasest kogukonnast, kodulähedases hoolekandeesutuses, kus abi on professionaalsem kui kodus. Asudes arendama hoolekandeteenuseid Saku vallas, tuleb seada eesmärgiks, et loodavad asutused suudaksid pakkuda kõige mitmekülgsemaid ja kvaliteetsemaid eakatele mõeldud teenuseid Eestis. Arvestades Saku valla paiknemist Tallinna vahetus läheduses, võib uute eakatele mõeldud hoolekandeteenuste arendamisest kujuneda isegi valla edasise arengu üks peamisi mootoreid.

Esimesed sammud

Esimesteks sammudeks Saku vallas eakate hoolekandasutuste rajamise investorite leidmiseks on vaja valla poolt vastu võtta otsused maade eraldamiseks koos vastavate detailplaneeringutega. Alles seejärel saab hakata koostama äriplaane, taotlema investeeringuid, laene, ehituslube jms.

Usun, et loodav sihtasutus Saku Hoolekandeesutused koostab juba lähiajal perspektiivse arendusprojekti, mis võib valda tuua uusi investeeringuid kümnete miljonite eurode ulatuses, pakub hoolekandeteenuseid vähemalt tuhandele inimesele, loob 5–10 aasta perspektiivis sadakond uut töökohta ning suurendab valla eelarvet miljonite eurode võrra.

Saku vallas hoolekandeesutuste kompleksi arendamise ideekavandi kiitis heaks Saku Valla Eakate Nõukogu oma 15. veebruaril istungil. Lisaks otsustati, et vajadusel hakatakse koguma Saku valla elanike allkirju uute hoolekandeesutuste rajamise toetuseks.

Saku Valla Eakate Nõukogu liikmete nimel
IVAR RAIG, esimees

12. aprillil toimus Kiisa Rahvamajas valla arenguseminar, millest võtsid osa volikogu ja volikogu komisjonide liikmed, vallavalitsuse liikmed, valdkondade juhid ja osa töötajatest, hallatavate asutuste juhid, külade esindajad.

Seminaril algas kokkuvõttega täna olemasolevast – vallavanem Marti Rehema ja finantsteenistuse juht Evelin Normak tegid ettekanded arengukava seirest ja eelarvestrateegiast. Evelin Normak kõneles pigem eelarvenumbritest, Marti Rehema aga sellest, mida konkreetset tehti ja kui palju selleks raha kulus. Seejärel said osalejad ülevaate hallatavate asutuste hetke seisust ning juhtide tulevikunägemustest ja ootustest. Asutused olid tegevusala põhjal jagatud nelja gruppi, kuulata sai lasteaedade, koolide, päevakeskuse ning vaba aja tegevuste ettekannet. Kõnelesid Tiit Rõuk, Kristjan Saar, Helen Alton, Ene Loddes ja Marianne Rande. Marko Matsalu tutvustas ASi Saku Maja ja rääkis valla lõunaosa ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni projektist.

Külaliste Jelizaveta Krenjova-Cepilova ja Liia Hänni ettekanne rääkis kaasavast eelarvest – kuidas mingi eelarveosa üle otsustamine elanikele jätta ja mil viisil on seda erinevates riikides, ennekõike Brasiilias, kus kaasava eelarvega 1989. aastal algust tehti, ja Euroopa lõunaosa tehtud. Selgus, et ka Eestis on 24 kohalikku omavalitsust vähemalt korra mingi eelarvesumma kasutamise elanike otsustada jätnud.

Päeva viimane osa oli üldplaneeringust: abivallavanem Tanel Ots rääkis, mis üldplaneering on ja miks on vaja olemasoleva asemel uus koostada. Seejärel tegid osalejad grupitööd ehk avaldasid arvamust piirangute üle, pakkusid välja lahendusi, kuidas keskusi arendada, milline kasvutempo valida, kus peaksid kasvupiirkonnad olema, kuhu millised hooned, rekreatsioonialad jne rajada. Ühe laudkonna ülesandeks oli

välja mõelda „hulle ideid“, mis teeksid valla Euroopa parima. Töögruppe juhtisid Tanel Ots, ehitus- ja planeerimisteenistuse juht Maire Laur, arhitekt Leho Vilu, ehitusspetsialist Anne Kadaja, planeeringuspetsialist Marko Veermets ja keskkonnaspetsialist Maigi Tenisson.

Arutelu käigus pakuti välja palju mõtteid ja ideid, mõned neist üsna tavapärased ja varemgi kuulnud-arutatud, mõned aga väga omanäolised, ootamatud, „hullud“. Tööseminari materjalidega jätkub. Pakutud ideede hulgast valitakse sobivamad välja. Kas neid teostada õnnestub, selgub aastate pärast.

INNA MIKLI

Päeva jooksul kõrva jäänud ootamatuid ideid

- Pikendada lasteaednike puhkust 48 või 56 päevani
- Luua valda tugispetsialistidega kompetentsikeskus
- Avada gümnaasiumis sotsiaaltöötajaid ettevalmistav õppesuund
- Panna käima velotakso, et noored saaksid eakatele taksoteenust osutada
- Tunnustada neid, kes valda silmapaistvalt esindanud, selleks luus tunnustusfond
- Ehitada hiiglaslik hooldekodu, tuua Euroopa ja Jaapani eakad Sakku vananema
- Luua Jaapani aiad ja Jaapani kultuurikeskus
- Rajada Männikule militaarseiklusrada
- Muuta Peetri merekindlus seikluspargiks
- Soosida vallas ökotoitude kasvatamist, tuua valda vastavaid teadusasutusi ja finantseerida teadusesse
- Teha Männiku karjääri kaldale kas korusmajadega elurajoon või festivali- ja kämpingupaik
- Kuulutada Saku jalgrattakultuuri pealinaks

MAIS EELK SAKU TOOMASE KOGUDUSES

- L 05.05 kell 11.00 tüdrukute klubi, kell 18.00 noorteõhtu
- P 06.05 kell 15.00 jumalateenistus
- N 10.05 kell 19.00 Kristuse taevaminemise püha jumalateenistus
- L 12.05 kell 11.00 Saku kiriku laul
- P 13.05 kell 15.00 noortejumalateenistus/laste pühapäevakool
- T 15.05 kell 18.30 koguduse piiblikool
- L 19.05 kell 11.–15.00 piibliõppepäev “Täheendus sõnade taga”
- P 20.05 kell 15.00 nelipüha jumalateenistus
- P 27.05 kell 15.00 kolmainupüha jumalateenistus/laste pühapäevakool

• Beebilaul (0–1a) T kell 10.30, ave.molster@eelk.ee, tel 5919 7902

• Saku Gospeli proovid N kell 18. Ootame uusi lauljaid (14 a+)! kailikase@gmail.com

Õpetaja Magne Mõlster magne.molster@eelk.ee, 5919 7802,
www.saku.eelk.ee Saku palvemaja, Tallinna mnt 8, Saku alevik

Saku Autokekus on teistele ettevõtetele eeskujuks

Keskkonnainspeksioon korraldas koos-
töös Saku Vallavalitsusega 21. märtsil
autoremondiga tegelevate ettevõtete kont-
rollpäeva, mille eesmärgiks oli kontrolli-
da jäätmekäitluse vastavust õigusaktides
kehtestatud nõuetele. Ettevõtete kontrol-
limisel pöörati tähelepanu vanaõli käitlemi-
sele, jäätmete sorteerimisele ja üleandmisele
ning pakendite märgistamisele. Tuvastatud
rikkumised olid erinevad – üldiselt sor-
teeritakse jäätmeid väga vähe ning tihti
lähevad isegi ohtlikud jäätmed olmeprügi
hulka, palju jäätmeid põletatakse, üleand-
mise kohta puuduvad dokumendid jne.

Kui enamikes autoremonditöökoda-
des tekib raskuseid tava- ja ohtlike jäät-
mete eristamisega, siis seda suurem oli
üllatus Saku Autokeskusesse sisse astudes.
Ettevõtte üks omanikest Gerly Martinson
juhatas inspektorid töökotta, kus avanes
uskumatuna näiv vaatepilt – seina ääres
seisid reas üheksa erinevat kogumisma-
hutit. Eraldi mahutitesse kogutakse olme-
jäätmed, paber ja papp, vanametall, akud,
vanaõli, reostunud pakendid, reostunud
materjal ja õlifiltrid. Kõik kogumisma-
hutid olid vastavate siltidega märgistatud
ning Gerly Martinson teadis täpselt, kuhu
mingit liiki jäätmeid üle tuleb anda, samu-
ti oli korras kogu jäätmekäitlust puudutav
dokumentatsioon. Saku Autokeskust kiit-
sid ka Keskkonnainspeksiooni inspek-
torid, kes tõdesid, et selliseid ettevõtteid
on Harjumaal vähe ning vaatepilt oli nagu
õppematerjal, mida saab eeskujuks tuua
ka teistele ettevõtetele. Saku Autokeskuse
jäätmete sorteerimise praktika, mille juu-
rutamisega on Gerly Martinson ise vae-
va näinud, näitab, et hea tahtmise juures
on jäätmete sorteerimine väga lihtsasti
lahendatav.

Üks korralik jäätmete sorteerimine ei pruugi ega peagi välja nägema peen ega
kallis. Eeskujulikkus ja toimivat sorteerimist on võimalik korraldada lihtsate
vahenditega. Saku Autokeskuses on kogumismahutid 9 jäätmele – akudele, va-
nametallile, paberile/papile, olmeprügile, absorbendile, vanale õlile, õlifiltritele,
reostunud materjalidele ja reostunud pakenditele. Foto: SS

Kokkuvõtlik info autoremondi-
töökodade jäätmekäitlusest on kät-
tesaadav Keskkonnainspeksiooni
kodulehel <https://www.kki.ee/et/>

eesmärgid-tegevused/keskkonnakaitse/in-
fot-ettevõtetele.
KERLI LAUR
Keskkonnakaitse inspektor

Puuetega isikud saavad eluruumide kohandamiseks toetust taotleda

Taotluste esitamise periood on 19.04.2018 - 20.05.2018.

Saku valla erivajadusega elanikel on võima-
lik taotleda oma eluruumi kohandamist.
Taotluste esitamise periood on 19.04.2018
- 20.05.2018.

Toetatakse puudega inimeste eluruumi
kohandamist:

- liikuvuse parandamiseks (eluruumi sisse-
pääsu, hoone välisukse ja eluruumi vahelise
käigutee, hoone ja selle territooriumile sis-
sepääsu või piirde kohandamine);
- hügieenitoimingute parandamiseks (van-
nituba, WC);
- köögitoimingute parandamiseks.

Projektis osalemiseks tuleb puudega isi-
kul või tema esindajal esitada taotlus Saku
Vallavalitsusele hiljemalt 20. maiks 2018.
Taotlus saata digitaalselt allkirjastatuna
e-posti aadressile karmen.kaar@sakuvald.ee
või tuua paberkandjal Saku Vallavalitsuse
sotsiaalhoolekandeteenistusse.

Täiendavat infot saab Saku Vallavalitsuse
sotsiaalhoolekande teenistuse juhtumikor-
raldajalt Karmen Kaarelt (tel 671 2404;
karmen.kaar@sakuvald.ee).

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

100 aasta metsa jätkutalgud

Eelmisel sügisel meie kõigi koostöös istutatud Saku 100 aasta mets võtab vastu oma esimest kevadet. Kas oled käinud vaatamas, kuidas Sinu istutatud puul läheb?

Pärast pikka talve vajab uus mets kevadist heakorrastust. Suuremad pinnatööd ja võsa lõikamise teeme ära vastava tehnikaga juba enne talgupäeva. Kuid kõiki metsasõpradest Saku inimesi ootame 5. mail „Teeme ära“ talgutele!

Alustame kell 10 Nurme tänava lõpus „Saku 100 aasta metsa“ sildi juures. Palun võta reha ja labidas kaasa!

Registreeri talgutele aadressil

<http://talgud.teemeara.ee/events/saku-100-aasta-metsa-korrastustalgud>

ÜLLE KIVIRÄHK, talgujuht, tel 501 1745

Tule 5. mail kell 10.00
SAKU 100 AASTA METSA
TALGUTELE!

Teeme ära talgud toimuvad iga ilmaga
Nurme tänava lõpus
“Saku 100 aasta metsa“ sildi juures.

REGISTREERI END TALGULEHEL
<http://talgud.teemeara.ee/events/saku-100-aasta-metsa-korrastustalgud>

Võta kaasa reha ja labidas!

Päästeamet juhib „Teeme ära“ talgupäevade eel tähelepanu kodukandi veekogude turvalisusele

Igal aastal suureneb kraavidesse, kaevudesse, tiikidesse, basseinidesse või teistesse väiksematesse veekogudesse kukkumiste arv, eelmisel aastal moodustasid sellised õnnetused 60% uppumistest. Päästeamet kutsub inimesi 5. mail toimuva „Teeme ära“ talgupäeva raames rajama oma kodukandi veekogude ümber kaitsvaid piirdeid ja katma kaevud kaantega. Selleks, et aedikud hästi silma paistaksid, sobib need värvida kihelkonnavärvidesse – see oleks

Eesti riigile ilus sünnipäevakingitus.

Päästeamet koostab väiksemate veesilmade piirete ehitamiseks ja rajamiseks aprillikuu jooksul õppematerjalid, mis on leitavad „Teeme ära“ ja Päästeameti kodulehel. Tänavune talgukevad on pühendatud Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale ning kutsub osalejaid värvima kodukanti kihelkonnavärvidesse. Talgud saab kirja panna aadressil www.teemeara.ee.

SS

Abiturientidel algasid riigieksamid

16. aprillil algasid abiturientidel riigieksamid, traditsiooniliselt esimene neist emakeeles. Mõned päevad varem, 11. aprillil, oli Saku Gümnaasiumis nn tutipäev. Ja 12. aprillil helises viimast korda koolikell, sel puhul seadsid ka-heteistkümnendikud end kõik koos pildile. Kohe-kohe ootab järke inglise keele eksam – kirjalik osa on 4. mail ja seejärel mitmel päeval suuline osa. Matemaatikaeksam on 25. mail. Jõudu ja teravat mõistust viimasteks pingutusteks! Foto: erakogu.

Talgutest

On tore, et tänavused „Teeme ära“ päevad on seotud meie kihelkonnapärandiga. Siiski tahaks tähelepanu juhtida ühele võimalikule komistuskohale. Olen seisukohal, et prügikoristust, mis küll ka väga vajalik töö, ei tohiks talguteks nimetada.

Kogu Eesti elu on põhinenud kihelkondlikul kogukonnaelul ja talguviisilisel tööelul. Esimene kujunes välja sugulussidemete kaudu (abielluti põhiliselt kihelkonna piires) ja sellest tekkis kogukonna hingeline side. Kogukondliku elu aluseks oli aga naabrite abistamine, talguviisiline tööelu. Need pole talgud, kui tulevad kokku paar-kümmend inimest, kes argipäeval üksteisega ei suhtle, ja panevad metsa all kokku paar koormat prahti või autokumme.

Ajaloolises mõttes on talgute tähendus lisaväärtuse loomine. Sõnnikuveotalgud andsid lisaväärtuse mullaviljakusele, järelikult ka saagile. Rukki- ja heinatalgud andsid lisaväärtuse toidulauale igapäevase leiva näol ja kindlustasid inimeste ja loomade elu ületalve. Kartulipaneku- ja kartulivõutatalgud andsid viimasel kahel sajandil lauale põhitoidu, kartuli. Nii viljast, loomadest kui ka kartulist saadi ka müügitulu, millega osteti välja Eesti talud. Lambaniitmise ja linatalgud andsid riituse ja vajaliku tarberiiide, kehakatted tööks, koolis käimiseks ja pidupäevadeks. Suurimaks lisaväärtuseks on siin kahtlemata meie kihelkondlikud sümbolid – rahvariided.

Talgud korraldati kõikvõimalikeks töödeks - laastulõikuseks, kraavikaevamiseks, katusetegemiseks, raadamiseks, puude- ja heinaveoks, kivikoristuseks, võrguparanduseks, kalapuhastamiseks, vildivanutamiseks, sulenoppimiseks, isegi siguripuhastamiseks. Talgud andsid alati mingi toodangu. Kuid mitte kunagi ei korraldatud talgud oma aiataguse puhastamiseks enda või teiste lohakusest tekkinud prahist! Ärgem meiega siis lörtsigem talgu mõistet, las prahikoristus jääb prahikoristuseks!

LEMBITU TWERDJANSKI, kultuurökoologia magister, üks talguline, vajadusel prahikoristaja

Kõige värskem info Kaitseväe Männiku harjutusväljal toimuvate õppuste, piirangute ja muu vajaliku kohta on üleval Kaitseväe kodulehel

<http://www.mil.ee/et/kaitsevagi/Harjutusvaljad/Kaitsevae-harjutusvaljad/Manniku>

Linnulennul möödunud aastad

Meenutab 50 aastat juuksuriametit pidanud Aime Sillo

Oli 18. aprill aastal 1968, kui asusin juuksurina tööle. Olin siis 17aastane, noor ja kogematu. Tookord polnud mul aimugi, et olen selles ametis kogu elu.

Esimene töökoht oli Viru tänaval: pärast Tallinna 4. Kutsekooli lõpetamist suunati mind sealsesse meeste juuksurirässi. Kolleegideks olid oma ala ässad, nad õpetasid algajale igasuguseid kasulikke nippe. Tol ajal pidi juuksur ka habet ajama. Habemenuga tuli igapähe endal kivitahkude ja nahkrihma peal teravaks ihuda. Küll oli mul pusimist! Kuid ära õppida see töö tuli, sest kliente ei huvitanud, kuidas nuga teravaks saab, vaid ikka see, et habe saaks korralikult ja valutult aetud. Paraku lõikasin algusaegadel mõned korrad klientidele sisse ka – juhtus nii, et paar vistrikku sai kannatada.

1973. aastal abiellusin ja minust sai sakukas. Sündis poeg Indrek. Esialgu käisin tööl Tallinnas, kuid 1975. aastal otsis Harju Teeninduskombinaat Sakku juuksurit. Asusin tööle nn Roosas majas, kus praegu on lasteaed. Olin ainuke juuksur, teenindasin nii mehi kui naisi. Kuid alevik kasvas, kliente tuli järjest juurde, tööd oli väga palju. Siis tuli abiks teine juuksur – Ülle. Ja mõne aasta pärast ka nooruke Maila.

Juiksuritöö oli tol ajal veidi teistsugune. Moes olid siis elektri- ja poldilokid. Elektrilokkide jaoks oli vastav aparaat, juhtmed küljes. Kliendile pandi juustele lokivedelikku ja keerati spetsiaalsed rullid pähe, siis ühendati aparaadi juhtmed 2-3 minutiks rullide külge. Selle töö juures tuli olla väga hoolikas ja jälgida, et juuksed kõrbema ei läheks. Poldilokkide puhul oli seadeldis, mille peal aeti rasked metallist klambrid tuliseks. Kliendile keerati rullid pähe ja rullide peale vajutati lokivedelikuga kuumad klambrid, mida ka poltideks nimetati. Neid hoiti siis pisut aega – et loki sisse jääks ja juuksed ka alles. See oli suur kunst. Nüüsgused lokid olid alati tõeliselt kräusened. Soengu tegemiseks kasutati sel ajal üht kindlat sorti mööblilakki, mida lahjendati pisut odekolonniga. Kui kliendil soeng peas, püsis see kenasti terve nädala ilusana. Mõni kunde käis igal nädalal juuksuris.

Ka ripsmete värvimine oli juuksuri töö. Selleks valmistati spetsiaalne segu – Orto kulmuvärvile lisati värvi, millega kolhoosi lautades lehmadele numbreid peale kirjutati. Nii püsisid ripsmed kaua tumedad.

1982. aastal sündis mul tütar Piret, kolisime perega Keilasse. Kuid hing igatses Saku järele. Kui õlletehasel valmis uus

Juiksuritoolis on Aime Sillo pikaajne klient Aare Pärilin. Foto: Inna Mikli

uhke kontorihoone, olid seal ka Harju Teeninduskombinaadi juuksuri ruumid. Sinna mind tööle määratigi. Tol ajal tuli teenindada õlletehase töötajaid, kuid andsin värvavärvuritele nimekirja, mille alusel ka mu endised kunded sisse lasti.

1990. aastatel algas Eestis uus aeg. Teeninduskombinaadid kadusid, juuksuritest said füüsilisest isikust ettevõtjad ehk FIED. Mina hakkasin tööle oma tühjaks jäänud Pargi tänava korteris. Ei olnud silte ega reklaame, kuid olid head kunded, kes ikka truuks jäid. Olin seal seitse aastat, siis algas kolimiste aeg. Kõigepealt sattusin praeguse Rocco poe hoonesse. Ja kahe aasta pärast Villi pubi 1. korrusele. Tegin põhjaliku remondi, sest hoone oli külm ja niiske. Töötasin seal seitse aastat, siis läks maja müüki. Pidin lahkuma, kuid mul vedas – 2006. aastal sain uue tööruumi Saku instituudi ehk praeguse Saku Valla Maja 1. korrusele, kus kõrvaltoas oli hea kolleeg ja sõber Maila. Oli tore ja rahulik aeg.

18. aprillil sai mul 50 aastat juuksurina töötatud. Olen vana ja minu kunagi nii noored kunded, mõned isegi Viru tänava aegadest, on vananenud koos minuga. Austan neid prouasid ja härrasid, kes ka 70-, 80- või 90aastasena enda eest hoolitsevad ja juuksuris käivad. Minu vanim klient on 96aastane! Muidugi on ka neid, kel pole enam jaksu juuksurisse tulla, nende juurde teen koduvisiite. On hea tunne, kui mind vajatakse ja saan kasulik olla. Olen südamest tänulik oma klientidele, kelle tõttu olen saanud teha meeldivat ja rahuldust pakkuvat tööd, kes on mulle truuks jäänud

ja kelle tõttu sain tähistada oma 50. tööjuubelit.

Nüüd sai rendileping läbi – Saku Valla Maja läheb remonti. Maikuust ootan oma kliente juba uues ruumis – Saku Konsumi esise platsi ääres kingsepa kõrval. Edaspidi jään oma aega jagama: tahan olla rohkem lapselapse Robertaga, kuid tahan ka juuksuritööd teha. Kas saan tähistada ka järgmist tööjuubelit, näitab aeg.

**Saku Vallavalitsus võtab tööle
SUVISE HOOAJATÖÖLISE
HALJASTUSTÖÖDELE**

Töö kirjeldus:
peamiselt Saku alevikus istutusala-
de hooldamine, rohimine ja taimede
heade kasvutingimuste tagamine.

Sobib inimesele, kellel on
oskus ja soov teha iseseisvalt tööd,
pealehakkamist ja kohusetunnet,
huvi taimede vastu.

Tööandja pakub
hooajalist tööd kuni kuueks kuuks,
tööks vajalikke töövahendeid,
töötasu vastavalt töötatud tundidele,
meeldivat töökeskkonda värskes õhus.

Info: 524 4701

Pipi-ime gümnaasiumi laval ehk spunki otsimas

Saku Gümnaasiumi muusikali vaatama läksin meeldiva ootusärevusega – olin kuulnud, et etendused on head, kuid isiklik kogemus mul puudus. Kui „Pipi Pikksukk“ lõppes, olin sõnatu. Tahtsin lapse kombel nurka pugeda ja omaette olla – veel veidi aega Pipi maailmas mulli sees. „Võrratu! Haarav! Kaasakiskuv!“ need sõnad vist iseloomustaksid kõige paremini tundeid, mis etendust vaadates haarasid. „Uskumatu!“ mõtlesin mõni tund hiljem.

Mis meelde jäi? Esinemisrõõm ja -lust. Lavasarm. Näitlejad – nii-nii-nii elus! Vahva olek – igaüks toredasti askeldamas, oma asja ajamas. Mõnuga. Laulud – nauditavad, nii-nii-nii hästi esitatud. Vahvad tantsud. Suurepärase lavaline liikumine – hästi läbimõeldud, mõjuv, lummas. Lisaks kirevad värvid ja säravad elurõõmsad toonid, ilusad dekoratsioonid ja sobivad kostüümid.

Kes meelde jäi? Pipi (Johanna-Elise Kabel) – esinemist nautiv särav artist, soe, lihtne ja oma. Annika (Säde Järvekülg) ja Tommy (Sthen-Erich Soosaar) – täpselt nemad ise – lapsemeelsed, õnnelikud, vahvad. Koolikaaslaste trupp (Kristofer-Robin Aasna, Merily Adams, Emili Järv, Made Järvekülg, Karl Joosep Kaare, Edvin Kabanen, Karmen Gloria Kõva, Liis Rehema, Taago Tarkmeel, Jan Joonas Tuuna) – kõik entusiastlikud, võluvad, usutavad, samas igaüks omanäoline. Innukad röövlid (Aivar Altmets, Johannes Ots). Väiksemagi detailini stiilne koolipreili (Liisa-Li Tamme). Just koolipreili, sest õpetajaks ei suuda seda naisterahvast kuidagi nimetada. Kõik teised ka – võrratud looduspõlapsed kurru-nurru-vutid, linnarahvas, meremehed, pärdik, Momo, kuningas ...– igaüks omanäoline karakter, igaüks

täpselt see õige.

Mis hinge läks? Gümnaasiumi Pipi rõhus sellele, et igaüks meist on laps kusagil ja mingil määral olemas. Et igaüks meist otsib spunki – olgu see spunk siis, mis iganes. Küllap otsime kogu elu, mõnikord ise teadmata, mida just täpselt.

Kuidas see ometi võimalik on? Laval oli ju koolitrupp, kes mängis igapäevast töö kõrvalt. Lavastus ei sünni iseenesest. Tegijad ehk muusikaõpetaja Inga Nurme, lavastajad Piret Kaare ja Kersti Ulmas, ennekõike tehnilist poolt korraldavad Anton Noor olid ära teinud suure töö. Väga suure. Nii suure, et kõik kulges loomulikult, higi ja pisaraid vaatavad ei näinud. See, mis laval nii iseenesestmõistetav näis, oli tegelikult läbi harjutatud, oli suure töö tulemus. Alustatud oli ju – kes laulude õpetamise-õppimisega, kes stsenaariumi ja liikumiste täpse läbimõtle-mise-mängimisega, juba sügisel.

Kuidas edasi? Pipi-elamus jääb alles. Jääb ennekõike noortele näitlejatele ja nende juhendajatele. Kosutab hinge aegade

tagantki, kui jälle meenub, annab enesekindlust, teeb meele rõõmsaks. Pipi-elamus jääb ka pealtvaatajatele – oma spungi leidis etendusest igaüks üles. Mälestus soojendab südant ja annab lootust, et ehk järgmisel aastal jälle.

INNA MIKLI

fotod Inna Mikli, Victoria Parmas

Liina lugu ehk **Mulgimaa** rahvamuusik Saku Huvikeskuse eesotsas

Kaks mälestust

Liina räägib pikalt-laialt, mida ja miks huvikeskusele vaja on. Inimene tema vastas selgitab, et see pole võimalik. Aga Liina ei kuula. Räägib sama jutu veel kord. Ja veel kord, kaasvestleja argumentidele tähelepanu pööramata. Ning järsku taban end mõttelt, et tubli vaidlejana tuntud Liina ei aja kunagi iseenda asja, ei võitle isikliku heaolu nimel, vaid ikka selle eest, et huvikeskus areneks ja oleks veelgi parem. Selles võitluses suudab ta vägagi põikpäine olla.

On sume suveõhtu. Alati teiste kontserte korraldanud Liina esineb seekord ise. Ta mängib viiulit. Ja siis laulab. Laulab rahvalaulu – madalalt, meloodiliselt, kõva häälega. Ja see on väga ilus.

Liina Hendrikson asus Saku Vallavalitsuses kultuurispetsialistina tööle jaanuaris 2005, 2006. aasta augustist juhib ta Saku Huvikeskust. Aastate jooksul on ta korraldanud lugematul hulgal üritusi, organiseerinud ja koordineerinud huviringide tööd, seisnud vallas rahvakultuuri eest. Kultuuri, ennekõike just rahvakultuuri edendamise eest pälvis ta 2017. aasta Harjumaa Kultuurkapitali aastapremia. Samas on ta ise kogu aeg tahaplaanile hoidnud.

Helme laululind

Liina on Lõuna-Eesti tüdruk, tema lapsepõlv möödus Helme kandis. Ta kasvas musikaalses peres: isa mängis akordionit, emale meeldis laulda. Emapoolne vanaisa oli olnud küla pillimees. Oma lapsepõlvest mäletabki Liina kõige rohkem laulmist: ükskõik, kas ta kiikus või mängis metsas, ikka ta laulis. Laulis alati koos neli aastat noorema õega.

Tõrva koolis oli muusikaõpetaja, kes pani tublimad lapsed mitmehäälselt laulma, Liina esines igal aktusel. Ta tahtis muusikakoolis klaverit õppida, aga selleks pidi pill kodus olema. Klaver oli tookord kallis, pere asus raha koguma, kuid Liina ei läbenud oodata ja õppis hoopis viiulimängu. Klaver osteti alles siis, kui õde muusikakooli läks.

Väike Viljandi ...

Liina õppis Viljandi Kultuurikoolis koorijuhtimist. Kui ta lõpetama hakkas, sai koolist kolledž. Ja Liina õppis edasi – nüüd juba rahvamuusikat. Grupis oli 7-8 inimest, lisaks olid kursusel tulevased näitlejad ja tantsijad, kõik võrratud inimesed. See oli äärmiselt huvitav aeg. Kolledži rahvamuusikud moodustasid ansambli Alle-aa, laulsid ja mängisid, sõitsid mööda folkloorifestivalile. Õpetajad, kellest enamik tuli väljapoolt Eestit, kasutasid uuenduslikke õpetamise meetodeid, soosisid tudengite esinemisi, innustasid üliõpilasi üksteiselt ning kodu- ja välismaistelt muusikutelt kuulmise järgi õppima. Kõige vahvama kooliaegse tegemisenähtuse meenutab Liina Viljandi Folgi sündi – initsiaator oli Ando Kiviberg, kes seda festivali tänaseni korraldab, kuid kursusekaaslastel aitasid kaasa. Esialgu oli Folk väike. Et oleks esinejaid, tegi iga kursuslane oma ansambli – nooremad tudengid võeti kampa ja koos esitati rahvalaulutöötusi. Liinal oli punt nimega Laulu-Line. Pärast kolledžit sai Liinast Viljandi külje all asuva Holstre kultuurikeskuses juhataja. Ta tegi kapelli ja folklooriansambli Telutajad

Huvikeskus sai 15aastaseks. Liina Hendrikson pidu ette valmistamas (all) ja pidupäeval (ülal). Foto: erakogu

ning käis nendega esinemas, korraldas üritusi, juhendas mudilaste, koolilaste ja täiskasvanute lauluringe. Vabal ajal esines koos Viljandi folkmuusikutega. Peaaegu kõik õhtud oli kodust ära. Vaatamata sellele, et tal oli väike laps – 1995. aastal sündinud tütar Kerli. Õnneks oli Liinal tugev seljatangune – teedeinsenerist abikaasa Janek töötas päevasel ajal, õhtul aga hoidis meeleldi tütart. Liina unistas Tartu Ülikoolist – tahtis õppida eesti filoloogiat, kitsama erialana rahvaluuleteadust. Paraku läks teisiti. Janek sai ametikõrgendust, liikus tööle pealinna. Mõnda aega oli Liina veel Viljandis, kuid aastal 2002 kolis abikaasa juurde.

Mulgimaalt Sakku

Liina töötas Lastekaitseliidus projektijuhina, korraldas toimetulekuraskustega peredele laagreid ja üritusi. Kolleegid olid toetavad ja töö huvitav, kuid paraku muusikakauge. Seejärel oli ta Tallinna Tehnikagümnaasiumis huvijuht, samal ajal õppis kaugõppes majandusainete õpetajaks. Kuid siis märkas ajalehes kuulutust – Saku Vallavalitsus otsis kultuurispetsialisti. See amet tundus unelmate töökohana. Ja Saku Valla Maja, stiilne Stalini-aeagne hoon, mõjus lummavalt.

Liina alustas kohe rahvakultuuri edendamisega – korraldas kolmepäevase Saku Suve ürituse, mille üks osa oli festival Kultuurisillad, tõi Sakku rahvamuusikuid Soomest, Lätist ja Slovakkias ning igast Eesti otsast. Esinejate seas oli mitmeid, keda ta teadis juba koolipäevilt. 2006. aastal sai Liinast Saku Huvikeskuse juhataja.

Väsimatu kultuurikorraldaja

Festival Kultuurisillad, Saku Suvi, Augustfest, Saku laulu- ja tantsupäevad, seltsielu aastapäevad, suvised mõisapäevad, jaanipäevad, vabariigi aastapäeva pidustused, uusaasta ja muud peod, näitused, kroonikafilmid Saku kultuurielu suurkujust ... – kõik need üritused-ettevõtmised

on Liina nägu. Neid luues – Liina puhul on alati tegemist loominguga – on aastad läinud. Liina töö nõuab ka nüüd sageli õhtust äraolemist. Abikaasa Janek kindlustab endiselt tagalat. Nüüd on ta nende Harkujärvekodus koos 10aastase poja Lauriga, tütar Kerli elab oma elu.

Aja jooksul on huvikeskus suureks paisunud, täna on ringe-kollektiive 45. Liinale läheb korda kõik, mis selles asutuses toimub, näiteks räägib ta suure õhinaga keraamikaahjust. Ning robotikast – ta väidab, et käis enne ringi avamist lausa mitmel robotikakursusel. Aga kõige hingelähedasem on ikkagi see, mis seotud tema enda eriala ehk rahvakultuuriga.

„Viljandis oli olemas kõik see, mida ma armastan – koorid, ansamblid, muusikute seltskond,“ räägib Liina, „sealt tulla oli väga raske, alustasin tühjalt kohalt“. Ta mõtleb veidi, naeratab ja lisab: „Aga nüüd on need kollektiivid, need inimesed, kes mulle olulised, Sakus. Sakus on nüüd minu oma Viljandi“.

INNA MIKLI

Liina arvab

* Tühjale kohale ei sünni midagi, isegi looming mitte. Selleks, et midagi hästi teha, peavad olema tingimused. Minu töö on aru saada, mida inimesed, nii lapsed kui täiskasvanud, vajavad ja ootavad, ning luua võimalused, et nad saaksid end huvitegevuse kaudu arendada ja kvaliteetset vaba aega veeta.

* Rõõmu teeb, kui inimesed pakutu vastu võtavad. Ja kui selle tulemusena sünnib midagi suurepärase. Pakkusin välja idee teha Eesti juubeliks sajajalgne. Lapsed meisterdasidki jalavarje ja tundsid sellest rõõmu. Nüüd on sajajalgne valmis, nüüd tunnen

Huvikeskuse töötajatel tuleb sageli kostüüme kanda. Liina Hendrikson, Urmi Sinisaar ja Ave-Maria Rapper aastal 2013. Foto: erakogu

mina seda vaadates rõõmu.

* Olulised on inimesed, kelle jaoks ja kellega koos sa tegutsed. Saku on rahvakultuuri armastavate inimeste poolest rikas paik.

Tanel Ots, kultuurivaldkonda kureeriv abivallavanem

Liina on inimesena rikas ja valla allasutuse juhina väga sihikindel. Olen vallavalitsuses töötades lühikese ajaga selgeks saanud, kuidas ta on valmis võitlema Saku Huvikeskuse iga ringi ja ürituse eest. Liinat on nauditav jälgida mõne tema enda korraldatud suursündmuse ajal, kui ta ühelt poolt vastutab iga pisiasja eest, kuid samas läbinisti kultuuriinimesena suudab ka elada ja toituda sel hetkel sündivast imest. Liiga vähesed on kuulnud Liinat ennast laulmas ja pilli mängimas, seda viga soovitaksin edaspidi parandada.

Ülle Loik, rahvatantsurühma Linda liige, taidlejate esindaja huvikeskuse nõukojas

Liina on professionaalne kultuurikorraldaja, põhjalik ja sihikindel, valmis ka ise osalema folkloori-esinemistel või mandoliiniansamblis. Ta viib oma mõtted alati ellu ega lase end tühjal-tähjal kõrvale juhtida, on vahel isegi jäärpäine, aga seda kõike väga hea ürituse nimel. Tal on tihti huvitavaid ideid varuks, nende elluviimiseks annab ta võimaluse kõikidele, kes soovivad osaleda, kuid ilmtingimata lööb ka ise kaasa. Liina toetab alati, annab head nõu ja tuleb initsiatiiviga kaasa, olgu tegu täiesti uute üritustega, ringide, läheda peo või millegi muuga – ta leiab võimaluse, koha ja aja. Liina peale võib kindel olla – kui asi kokku lepitud, siis nii on, üle rääkima ei pea.

Kas teadsid, et Liina

- andis Eesti Rahvakultuuri Sihtkapitali toel välja lauluraamatu Paistu rahvalaulikute loominguga;
- on töö kõrvalt õppinud ka ärikorraldust;
- armastab tantsida, on katsetanud erinevaid tantse folkloorsetest seltskonnatantsudest salsa ja peotantsudeni;
- on õppinud iga paari aasta tagant mingit uut pilli mängima, viimati ukulelet, käsikellasid, väikest kannelt, tšembet;
- laulis killõit ansamblis Ummaleelo ehk Ummamuudu pillimeeste ja rahvamuusikute ühisprojekti, koos esineti Viljandi Folgil ning lauldi linti eurolaulu „Tii“ esmaversioon;
- tõuseb mõnikord suvehommikul koos päikesega, istub Harkujärvel koduües ja kuulab linnulaulu.

Vaata Liina filme aadressilt https://www.youtube.com/results?search_query=liina+hendrikson ja fotokollaaži „Saku ja sakukad“ aadressilt <https://www.youtube.com/watch?v=RwjRNSYikec>.

Liina koos tütar Keli ja poeg Lauriga aastal 2011. Foto: erakogu

Saku valla noored lauljad võistlesid konkursil „Las laps laulab“

8. aprillil toimus Saku Valla Maja suures saalis ülevallaline lauluvõistlus „Las laps laulab“ ehk konkursi „Harjumaa laululaps“ Saku eelvoor. Võistlusest võttis osa 45 last – 14 noormeest ja 31 tütarlast, kes olid jagatud vanuse järgi viide võistlusklassi. 3–4aastaseid lauljaid oli vaid 2, kuid 5–6aastaseid juba 12. Nooremad vanuseklassid erinesid seeläbi, et osalejate seas oli poisse ja tüdrukuid võrdselt. Kõige enam oli 7–9aastaseid esinejaid – 17, nende hulgas vaid 4 noormeest. 10–12aastaste klassis võistles 3 poissi ja 6 tüdrukut, 13–15aastaste seas vaid 5 neiu. Noori lauljaid juhendas 11 lauluõpetajat. Saku Huvikeskus on lauluvõistlust korraldanud juba aastaid. Huvikeskuse kunstilise juhi Maria Männi sõnul tegi selleaastase konkursi eriliseks mõnus õhkkond. „Päevajuht Merli Rosar oli õrna ja hea auringa, isegi kõige väiksemad said temalt julgust juurde ja esinesid palju paremini, kui neil proovis välja tuli,“ kiitis Maria Mänd. Päevajuhil ja Marial aitasid võistlust läbi viia helitehnik Ville Jõelet, tehnik Raul Laugen ja juhiabi Sirle Erik.

Võistlus oli korraldatud nii, et noored lauljad esinesid kolmes grupis, vahepeal olid ligi pooletunnised vaheajad, mil žürii – Saku Muusikakooli õpetaja Urmi Sinisaar, Paide Muusika- ja Teatrimaja õpetaja Sirje Grauberg ning Mamma Mia Laulustuudio

õpetaja Kätlin Truus – äsja esinenuid hindas ning lapsed võisid puhata. Kel kõht väga tühjak läinud, sai kohviku Ukas „filiaal“ kehakinnitust. Ja kui siis vaheaeg läbi, kuulutati võitjad välja ning publik vahetus – varem esinenud väiksemad lapsed ja nende poolehoidjad said koju minna ning suuremate lauljate vastu huvi tundev publik saali tulla. Paljud seda võimalust kasutasid, kuid oli ka neid, kes terve pika kontserdi ära kuulasid.

Häid ja väga häid lauljaid, omanäolisi ja säravaid esinejaid oli palju. Kuidas ja mida hinnati? Urmi Sinisaar rääkis, et žürii liikmed andsid igale esinejale 10 palli süsteemis punkte. Ja vaheajal siis arutasid, kes millise koha saab. Arutasid sellepärast, et mõned lauljad olid väga võrdsed ja mõne esineja puhul tundus vajalik eripreemia välja anda. Aga üldiselt olid žüriiliikmed suhteliselt üksmeelsed. Noorte lauljate puhul hinnati häält, intonatsiooni ja laulmise puhtust, rütmitaju. Urmi Sinisaare sõnul oli väga oluline ka väljendusoskus – kas esineja oli laval usutav. Lisaks žüriile hindasid lauljaid ka pealtvaatajad – igaüks sai oma lemmikule palli anda, nii selgus publiku lemmik.

Poisse ja tüdrukuid hinnati eraldi, Harjumaa lauluvõistlusele lähvad Saku valda esindama kõikide kategooriate võitjad.

INNA MIKLI

Kõige noorem esineja Hilde Lii Koolme võttis vanaisa lavale saatjaks kaasa.
Foto: Inna Mikli

Tulemused

3–4aastased

1. koht – Oliver Mätas (juhendaja Maimu Hint)

1. koht – Hilde Lii Koolme (Maimu Hint)

5–6aastased

1. koht – Sandro Lohk (Leevi Kaustel)

2. koht – Rait Põldäär (Leevi Kaustel)

3. koht – Jaagup Marshall (Maimu Hint)

Eripreemia – Ats Ratassepp (Maimu Hint)

1. koht – Adeele Petrutis (Leevi Kaustel)

2.–3. koht Mirtel Jurin (Aili Brett)

2.–3. koht Emma Enok (Leevi Kaustel)

Eripreemia – Kristin Kaldre (Aili Brett)

7–9aastased

1. koht – Jasse Urb (Aleks Peetson)

2.–3. koht – Kristjan Öruste (Maimu Hint)

2.–3. koht – Kristo Öruste (Maimu Hint)

Eripreemia – Hardy Grünberg (Maimu Hint)

1. koht – Laura-Liisa Piibur (Aili Brett)

2. koht – Ronja Kokk (Aili Brett)

2. koht – Loreta Sildver (Aili Brett)

3. koht – Pirjo Kokk (Aili Brett)

Eripreemia – Rosanne Männi (Aili Brett)

Eripreemia – Karoliine Männi (Aili Brett)

10–12aastased

1. koht – Trevor Tarto (Aili Brett)

2. koht – Tanel Kütaru (Anu Aimla)

3. koht – Rasmus Raadla (Liis Raadla)

1. koht – Pia Pauliina Tänavsuu (Taisi Pettai)

2. koht Maarja-Liisa Polman (Aili Brett)

3. koht Birgit Pihl (Tuuli kopli)

Eripreemia – Triine Avango (Aleks Peetson)

13–15aastased

1.–2. koht – Marleen Liivik (Aili Brett)

1.–2. koht – Hanna Camilla Kadarik (Taisi Pettai)

Eripreemia – Karlote Boitsuk (Tuuli Kopli)

Eripreemia – Janell Lohk (Kaur Lohk)

Eripreemia – Miiia Maris Praks (Agnis Sandia Hallik)

Publiku lemmikuteks osutusid Hilde Lii Koolme (3), Oliver Mätas (4), Sandro Lohk (6), Merilin Rohula (9), õpetaja Lana-Maria Peterson), Maarja-Liisa Polman (12), Marleen Liivik (13) ja Hanna-Camilla Kadarik (14).

Robotikahuvilised võistlesid Leedus

3. märtsil külastas Saku Huvikeskuse edasijõudnute robotikaringi viieliikmeline seltskond Leedut, eesmärk oli osa võtta sealsest aasta suurimast robotikaüritusest "Robotiada 2018". Tegemist on Eesti Robotexi sarnase iga-aastaselt korraldatava üritusega lastele, noortele, peredele ja kõigile robotikaentusiastidele, mille peamiseks osaks on robotikavõistlused. Võistlejad peavad olema eelnevalt valmis ehitanud roboti, millega võistlustulle asutakse. Lisaks võistlustele leiab sealt ka interaktiivseid atraktsioone, õpitubasid ja muud melu.

Karl-Johan Maitus osales LEGO võistlusklassis sellisel võistlusel nagu robotsumo. See on ala, kus ringikujulisel väljakul võistlevad omavahel kaks robotit ning võidab see, kellel õnnestub esimesena teine robot ringist välja lükata. Hea sumorobot leiab vastase ringist üles võimalikult kiiresti, manööverdab temani samuti võimalikult kiiresti, tõstab spetsiaalse sahaga vastase kergelt maast lahti ning lükkab väljaku piiridest välja, vältides seejuures ise väljaku piiridest välja sõitmist.

LEGO võistlusklassis võib robot olla ehitatud ainult LEGO klotsidest ning kasutada võib ainult LEGO programmeeritavat "aju", andureid ja mootoreid. LEGO klotsidest roboti ehitamine on suhteliselt lihtne ja sobib ka algajatele. Teisest küljest seab ainult LEGO osade kasutamine teatavad piirangud (mootorite ja andurite maksimaalne arv, maksimaalsed suurused ja töökiirused jne).

Esimeses voorus läks meie sumorobotil hästi – see võitis kaks ringi ja pääses veerandfinaali. Seal tabas meid aga ebaõnn – robot tagurdas millegipärast kaks korda järjest ise ringist välja. Hiljem selgus, et lahiti oli tulnud selle anduri ühendusjuhe, mis pidi väljaku piirjoont tuvastama.

Ringi juhendaja Sander Laumets osales LEGO võistlusklassis joonejärgimise võistlusel. Joonejärgimise väljak on valge neljakandiline ala, millele on tehtud jäme must joon. Sellele on märgitud stardi- ja finišikoht. Joon võib teha järsemaid ja vähem järsemaid kurve, haake, silmuseid, robot peab sõitma mööda joont stardist finišini. Võidab see, kes teeb seda võimalikult kiiresti ega sõida joone pealt eemale. Hea joonejärgimise robot on kerge ja kiire ning teeb joonel kõikvõimalikud kurvid, silmused ja haagid läbi sujuvalt, ilma liigse pendeldamiseta ühele ja teisele poole joont. Selleks tuleb roboti programmis teha keerulisi arvutusi. Joonejärgimises läks päris hästi, Sander sai 2. koha ajaga

Sander Laumets sai 2. koha.

Karl-Johan Maitus robotsumo stardis.

Robotikahuvilised Leedus. Vasakult Sander Laumets, Karl-Johan Maitus, Pia Pauliina Tänavsuu, Mia Loviisa Tänavsuu ja Taavi Tänavsuu. Fotod: erakogu

16,04 sekundit, võitja oli vaid 0,9 sekundit kiirem.

Siinkirjutaja oli koos tütarde Mia Loviisa ja Pia Pauliinaga ehitanud roboti LEGO klassi *folkrace*'i ehk isesõitvate võidusõiduaudode ringrajasõidu võistluseks. Sellel alal tuleb robotil ette antud kolme minuti jooksul läbida õiges suunas võimalikult palju raja täisringe. See pole üldsegi lihtne, sest rajal on takistusi, nt künkad, postid, raja servast välja ulatuvad seinad, millega robot peab toime tulema. Meie robot suutis teha ühe täisringi, selle tulemusega jagasime LEGO võistlusklassis teist kohta. Kahjuks LEGO võistlusklassis eraldi finaali ei korraldatud, eraldi auhindu ei antud.

Jäime kõik käiguga rahule, saime mitme kogemuse võrra rikkamaks, leidsime uusi tutvavaid huvialakaaslasi Leedust ja Lätist ning nägime pisut ka ilusat lumist Vilniuse linna. Tagasi koju jõudsime alles järgmise

päeva varajastel hommikutundidel. Lisaks kodumaistele robotikavõistlustele külastame võimalusel välisvõistlusi teinekordki.

Robotika on eriala, mis nõuab oskusi nii mehhaanikas, elektroonikas kui ka programmeerimises. Saku Huvikeskuse edasijõudnute robotikaring koondab robotika- ja automaatikahuvilisi, kellel on juba mõningane kogemus robotite ja muude automaatikaseadmete ehitamises ja programmeerimises, kes soovivad valitud huvialaga põhjalikumalt tegeleda. Lisaks võistlusrobotikale tegeleme ka muude projektidega, näiteks mõnes tööstusettevõttes realselt vajaliku automaatikaseadme ehitamisega või oma kodu automatiseerimise ehk targa maja lahendamise ehitamisega. Mitmed lapsed käivad ringis ja tegelevad oma projektidega koos vanemaga.

TAAVI TÄNAVSSUU

Erasmus+ projektiga päikeselises Bulgaarias

Märtsikuu keskpaigas avanes viiel Saku Gümnaasiumi õpilasel ja kahel õpetajal võimalus sõita Bulgaariasse Erasmus+ projekti „Local Health for Global Health: Care & Share“ viimasele kohtumisele. Osalejaid oli kuuest riigist: Bulgaariast, Eestist, Horvaatiast, Portugalist, Ungarist ja Tšehhist, kohtumise teemaks olid erinevate rahvaste toitumisharjumused, elamistingimused ja kehaline aktiivsus – mida ja kuidas tulevikus paremaks muuta.

Päev enne projekti ametlikku algust, 11. märtsi hommikul pagesime vatijope-sid ja tutimütse kandes Eesti karge ilma eest Tallinna lennujaama, kust meid sooja, 20-kraadisesse Bulgaaria pealinna Sofiasse lennutati. Seal võtsid majutajad meid juba kaugelt lehvitades vastu ja siis sõitsime kodusse.

Järgmise päeva hommikul kogunesime koolimajja, kus korraldati erinevaid tutvumismänge. Järgnes nn Erasmus Day – iga riigi esindajad tõid proovimiseks oma maa maiustusi, kõike head ja paremat. Päeva lõpetuseks tegime päikesekiirte saatel Sofiale ringi peale, tutvusime tähtsamate kirikute ja katedraalidega.

Kohtumise teisel päeval sõitsime mägedesse Rila kloostrisse, sealses muuseumis anti põgus ülevaade kloostri ajaloost ning näidati sadu aastaid vastu pidanud esemeid. Kolmandal päeval külastasime Aquatoniku spaad Velingradis, nautisime seal pakutavaid võimalusi ja kuulasime loengut spaa mineraalvee kasulikkusest ning tervise hoidmisest. Neljandal päeval veeresid bussirattad Plovdivisse, 2019. aasta Euroopa kultuuri-pealinna. Giidi sabast kinni hoides käisime imestunud nägudega läbi terve vanalinna, mis üllatas oma värvikirevate, erinevates toonides hoonetega. Mitmed majad olid maalingutega ehitatud. Külastasime apteegimuuseumi, kõndisime Vana-Rooma-aegse staadioni treppidel ning tegime pilte lum-mava vaatega amfiteatrist.

Rikka kaupmehe Stepan Hindliani kodumuuseum Plovdivis, alumisel pildil Helin Sinisaar (vasakult), Evelyn Pil, Anna Suzdalev, Merily Adams, Emili Järv 19. sajandist pärit maja ees
Fotod: Helen Sinisaar, Barbora Mlýnková

Viimane päev algas kooli aulas, kus iga delegatsioon esitas viis ideed, kuidas oma riigi tervishoiusüsteem paremaks ja inimesed teadlikumaks muuta. Siis jaotati meid gruppidesse, järgmise tunni koostasime e-raamatut, milles tõime välja igale riigile omased eluviisi, toitumisharjumuste ja kehalise aktiivsusega seotud probleemid ning võimalikud lahendused. Seejärel kogunesime aulasse, kus kooli direktor projektis osalejaid tänas. Öhtul toimus koolimajas lõpupidu, kus üles astunud rahvatantsurühmad ka meid kohalikke tantse tantsima haarasid. Veel esinesid Ladina-Ameerika

tantsude rühm ning viimaks duo kitarril ja ukulelel.

Järgmise päeva õhtul lennujaama sõites hakkas kurbus vaevama, oma uute sõpradega jätsime hüvasti kõvade kallistuste ja rohkete pisarate saatel.

Ühe imelise nädala jooksul tutvusime Bulgaaria kultuuriga, leidsime uusi sõpru, harjutasime inglise keeles suhtlemist ning saime ja jagasime parema tervisega seotud ideid.

MERILY ADAMS

Naksitrallid ja nurmenukud tähistasid koos emakeelepäeva

Terakese lasteaija naksitrallid ja Päikesekillu nurmenukud on aastaid koos lustinud, mänginud, teatrit teinud ja üksteisel külas käinud. Sel aastal kutsusid naksitrallid Nurmenuku lapsi emakeelepäeva tähistama.

Kõigepealt tähistasid lapsed seda tähtsat päeva oma rühmas – arutasid emakeelenä-dala raames oma õpetajatega, milline keel on emakeel ning kuidas seda hoida, rääkisid emakeele ilust ja keele hoidmisest – ikka

nurmenukud Päikesekillus ja naksitrallid Terakeses. Nad otsisid ilusaid sõnu ja leppisid kokku, et kasutavad neid edaspidi oma kõnes rohkem.

Naksitrallid lavastasid Pärimuskultuuri aastal vana tuttava laulu „Mutionu pidu“, mida emakeelepäeval külalistele ja Terakese lastele etendati. Tegelased olid toredasti kostümeeritud ja vahvad laulud-tantsud selgeks õppinud. Kolmeaastased näitlejad said oma esimeste teatrirollidega tänu

õpetajatele Carmen Karule ja Marge Eelmale, lauluõpetaja Sirje Ojale ja liikumisõpetaja Liis Siitanile suurepäraselt hakka-ma. Pärast etendust oli lastel ühine mäng ja trall.

Kevadel ootavad nurmenukud naksitrallile külla.

ANNELI KÜMNIK
Päikesekillu õpetaja

Sihtasutus liikmed loodavad Saku kiriku ehitusega veel sellel aastal alustada

Et Sakus võiks olla päris oma kirik, on räägitud aastaid. Iseseisev Saku Toomase kogudus, mille õpetajaks Magne Mølster, loodi 2013. aasta veebruaris. Tookord oli liikmeid 12, täna on neid üle saja. Jumalateenistused aga toimuvad endiselt kitsukeses hoones Tallinna maanteel. 2013. aasta jaanuaris, kuu enne koguduse loomist, moodustasid Saku vald, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku (edaspidi EELK) Konsistoorium ja EELK Hageri Lambertuse kogudus sihtasutuse Saku Kiriku Ehitus. Täna on tulevasel sakraalhoonel olemas krunt, on ehitusprojekt ja ehitusluba.

28. märtsil toimus Saku Valla Majas sihtasutuse Saku Kiriku Ehitus aastakoosolek, osalesid EELK peapiiskop Urmas Viilma; Hageri kiriku õpetaja, Lääne-Harju praost Jüri Vallsalu; Saku koguduse õpetaja Magne Mølster; sihtasutuse juhatuse liige Juhan Talpsepp; Hageri koguduse juhatuse esimees Agu Kaljuste, Saku vallavolikogu esimees Tiit Vahenõmm; vallavanem Marti Rehema ja abivallavanem Tanel Ots ning kiriku ehituse projektijuht Ardon Kaerma. Kinnitati majandusaasta aruanne, millest selgus, et möödunud aastal annetati kiriku ehituseks veidi üle 67 700 euro, kõige enam toetasid suured Saksamaa fondid, kuid ka Soome Lohja ja Liperi sõpruskogudused, Norra kristlased ja eestlased. Möödunud aasta lõpus oli sihtasutusel kiriku ehitamiseks umbes 105 000 eurot.

Kuigi esialgu ehitatakse vaid kiriku peamaja ning rajatakse teed ja parkimisplatsid, läheb sakraalhoone palju kallimaks, kui täna raha on. Magne Mølsteri sõnul kuulutab Soome Kristlike Ärimeeste Ühing tänavu Saku kiriku heaks välja ülesoomelise korjanduskampaania. Saku koguduse liikmed korraldavad 12. mail kirikulaada ja plaanivad aktiivselt Eestis annetusi koguda. Magne Mølster loodab,

et kiriku ehitamisega alustatakse veel sel aastal. Jüri Vallsalu on kindel, et kui müürid kerkivad, on ka inimeste huvi ja soov toetada suurem.

Kunagi oli kirikul ligi 50 000 hektarit maad, nüüd vaid 4500 ehk alla 10% olust. Valitsus otsustas detsembris eraldada EELK-le ja Eesti Apostlikule Õigeusu Kirikule sõja ja okupatsiooni käigus omandiõiguse rikkumisega tehtud ülekohtu heastamiseks kokku üle kaheksa miljoni euro. Kirikud ei ole raha veel saanud, sest õiguskantsler seadis otsuse õiguspärasuse kahtluse alla ning Riigikogu ei ole seda kinnitanud. Kuid EELK peapiiskop Urmas Viilma kinnitas aastakoosolekul konsistooriumi otsust anda riigilt saadavast okupatsioonikahjude hüvitise rahast 300 000 Saku kiriku ehituseks.

Urmas Viilma rääkis, et EELK-l on Eestis 168 kogudust, koguduste võrk katab kogu riigi. Iseseisvuse ajal on kümmekond kirikut täielikult taastatud-restaureeritud, kuid uusi on ehitatud vaid üks – Viimsisse. Momendil planeeritakse Tallinna Mustamäe ja Saku kiriku ehitust. Peapiiskopi sõnul on iga uue sakraalhoone rajamine oluline. Saku kiriku ehitusele elab ta väga kaasa, sest on Sauelt pärit ja teab Sakut kui naaberasulat juba lapsepõlvest. Aastaid tagasi Keilas kirikuõpetajana töötades käis ta mitmel korral ka Sakus jumalateenistust läbi viimas. Ning ta on algusest peale Saku kiriku rajamise juures tegev olnud.

Eestlased pole eriti religioosne rahvas. Urmas Viilma andmetel osalesid inimesed möödunud aastal luterlikes kirikutes erinevatel üritustel umbes 800 000 korral. Jumalateenistusi oli 17 243, ristiti 1609 ja leeritati 1318 inimest, laulatati 350 paari, kiriklikult saadeti ära 2369 lahkunut. Seega – kirikuskäijaid siiski on. Möödunud aastal tehti kirikule 27 000 nimelist

EELK peapiiskop Urmas Viilma

annetust, keskmine annetus oli 50 eurot. Anonüümselt annatati umbes 1 246 000 eurot.

Urmas Viilma sõnul on Eesti Euroopa Liidus ainuke riik, kus religioonialased teadmised on jäänud juhuse hooleks – vaid umbes 60-s kõikidest üldhariduskoolidest on mingil kujul usuõpetuse tunnid. Kristlikke õppeasutusi on 10, luterlikke koole nende seas vaid 3. „Meil on ilmalik riik, räägitakse teadmistepõhisest haridusest, kõik otsused peaks tegema teadmiste põhjal. Kuid mis otsuseid saab inimene teha, kui tal ühe valdkonna teadmised puuduvad?“ on peapiiskop nõutu. „Usklikul inimesel on vähem küsimusi. Lisaks sellele, mida ta teab, on tal veel miski, millesse ta usub. Silmapiir on laiem,“ selgitab peapiiskop.

Saku kirik ehitatakse Pähklimeale aadressile Küttsu 2. Sinna on planeeritud 2,5korruselise peahoone, mil pinda 643 m². Ühekorruseline 143 m² suurune kõrvalhoone kavatakse rajada hiljem. Krunt on võsast puhastatud ja ootab ehitajaid. Annetusi Saku kiriku heaks saab teha leheküljel www.eelk.ee/et/annetus/ehitame-koos-saku-kiriku.

INNA MIKLI

Väikesed vallakodanikud käisid mõisas vastuvõtul

Sakus on ilus traditsioon kutsuda valda sündinud uued kodanikud pidulikule vastuvõtule. 10. aprilli õhtupoolikul ootas vallavanem Marti Rehema mõisahäärberisse 36 titat, 23 poissi ja 13 tüdrukut, kes sündinud 2017. aasta viimastel kuudel. Vallavanem rõhutas oma kõnes, et iga laps on ime, ja kinnitas, et pole midagi tähtsat, kui anda elu. Kohale tulnud pisikestele imedele esinesid Saku Muusikakooli õpilased õpetaja Tuuli Kopli juhendamisel. Koduvalda ja pidulikku vastuvõttu jäävad väikestele pois-tele-tüdrukutele meenutama valla logoga hõbelusikas ja raamat „Pisike puu“.

INNA MIKLI

Kõik Saku kevadlaadale!

Kogukonna suurim kogupereüritus, Saku kevadlaad, toimub vanas mõnuses formaadis taas! Seda arvatavasti viimast korda aadressil Teaduse tn 1, sest järgmisel aastal samal ajal käib vallamajas vilgas ehitustöö ja laada läbiviimiseks tuleb leida uus territoorium ja formaat. Aga sel kevadel pääseme veel napilt ja laupäeval, 19. mail kell 9.00 avanevad laadaväravad kaupmeestele kauplemiseks ja laada külalistele toredaks perepäevaks. Laada korraldaja LC Saku annab ametlikult teada, et päikeseline ilm on tellitud ja külaliste pärast me ei murets. Läbi aastate on Saku kevadlaata külastanud hinnanguliselt 4000–5000 inimest, pea pool Saku valla elanikkonnast!

Küsisin laada peakorraldajalt, LC Saku I asepresidendilt Arvi Ratassepalt oma meelest teravalt: „Mis toimub, Arvi?“

Arvi Ratassepp: „Kauplemisalale mõõdamise seekord maha taas 400 kauplemiskohta, mis viimastel aastatel oleme ka välja müünud. Hea uudisena on kuulda, et taimemüüjad ja Eesti käsitöömeistrid on olnud väga aktiivsed registreerijad. Traditsiooniliselt saab messialal tutvuda Saku vallas tegutsevate ettevõtete tegemistega. Vallaalal on sel aastal signat-saginat

Mullused maasikad laste müügiälas.

Foto: Victoria Parmas

rohkem. Rahva ette asuvad värskelt registreeritud Naiskodukaitse Saku jaoskonna

naised. Lasteala ootab lapsi erinevate atraktsioonide vahel valima või siis osalema printsiiibil „issi, kõik ja kohel“. Teist aastat järjest toimub Saku õllemüü jooks, mis eelmisel aastal kujunes meeleolukaks liikumiseks vabas õhus uute sõprade seltis. Peoala programmi paneb taas kokku Saku Huvikeskuse tubli kollektiiv. Täname! Peaesinejaks on sel aastal kahtlemata veel mitte väga tuntud, aga seda va x-faktorit omav ansambel Väliharf. Lõvialal pakuvad Saku lõvid süüa ja juua, toimub heategevuslik õnneloo ja uudisena sportlikud aktiviteedid julgetele ja tublidele. Ja kui juba hüvasti jätta Teaduse 1 hoone tänase sisuga, siis teeme seda hea tuju ja mõnuga. Kuuldavasti plaanitakse majas läbi viia huvitavaid ekskursioone ja sportlikke tegevusi, et siis hoone ehitajatele üle anda. Saagu siis pealegi sinna sammaste taha Saku Gümnaasium! Laada päeva hoiab sel korral ohjes omakandi mees – Tõnis Milling.“

Mis siis ikka. Edu korraldajatele, päike pilve vahelt paistma ja kõik laadale!

TEET LILLEORG

LC Saku press ja turundus

Saku saalihoki võistkondade hõbedane nädalavahetus

Seekord siis sedamoodi. Nii Saku saalihoki mees- kui naiskond said finaalis hõbemedalid.

Fotod: SK Link/Saku FB

14. aprillil toimunud saalihoki Eesti meistrivõistluste superfinaalis said nii Saku nais- kui meeskond mõlemad hõbemedali. Mõlemad võistkonnad kaotasid seekord Spartale. Kahekordne Eesti meister, Saku naiste võistkond, pidi viimases mängus lepima napi kaotusega. Tulemus oli seekord Sparta Spordiselts – SK LINK/Saku 6:5.

Tunamullune Eesti meister, meeste

võistkond, jäi samuti napilt vastasele alla: Sparta team Automaailm - SK LINK/Saku 5:3.

Peale hõbedaste võistkonnamedalite jagus turniiri lõpus Sakule ka mitmeid eriauhindu:

- meeste finaalmängu parimaks valiti nr 7, Kristo Lehist;
- naiste finaalmängu parimaks valiti nr 76,

Kristel Kopel;

- põhiturniiri parimaks väravavahiks valiti nr 6 Kerli Uue;
- kohamängude parimaks väravavahiks valiti nr 67 Liina Üksik;
- kohamängude parimaks väravavahiks valiti nr 31 Siim Stokkeby.

Palju õnne!

SS

Saku Sportingu esimene mängupäev-pidupäev

8. aprillil oli Saku Sportingu esimene mängupäev-pidupäev ehk päev, mil kodustadiionil võistlesid nii klubi esindusmeeskond kui -naiskond. Saku võistkondadele käis kaasa elamas üle 150 inimese, kes said nautida naiste ja tüdrukute meisterdatud küpsetisi ning mängude eel ja vaheajal kuulata kaasahaaravat muusikat. Mõlemat mängu juhtis vaimukate kommentaaridega meie oma Mark Anders Lepik. Tagasiside mängijate, fännide ja teiste asjaosaliste poolt oli positiivne – atmosfäär oli nii haarav, et järgmist pidupäeva on raske ära oodata.

Naiskonna jaoks oli mäng Nõmme Kaljuga hooaja avapauguks. Debüüt esiliigas oli igati uhke, sest vastaseid võideti 4-1. Väravad löid Linette Listmann, Triin Satsi (2) ja Birjo Rasmussen. Mängu parimaks valiti kapten Eliisabet Pedak.

Meeskond võttis naiskonnast head eeskuju ning võitis Tallinna KSK FC Štrommi koguni 5-0. Väravalööjateks olid Kristo Koppel (3), Rauno Nõmmiko ning Georg Kaseorg. Parimaks mängijaks valiti kübaratriki sooritanud Kristo Koppel. Meeskonna jaoks oli tegu liiga teise vooruga. Esimene voor mängiti Rumori Calcio Tallinnaga ning võideti 2-0. Tulemus otsustati esimese

15 minuti jooksul, kui täpsed olid Indrek Siir ja Ardi Bogdanov. Tookord valiti parimaks kapten Rauno Alev.

Maikuu üritused

Järgmine mängupäev-pidupäev on 13. mail. Tõmmake kalendris sinine ring ümber ja olge kindlasti kohal!

Päev varem, 12. mail, on emadepäeva üritus, kuhu on oodatud kõik klubi laste emad ja vanaemad, et palli taga ajada. Ärge jätke võimalust kasutamata, ehk avastate endas varjatud talendi!

Saku Sporting otsib koostööpartnereid!

Et mängupäevad oleksid meelde jäävad, vajame väikse klubina abi. Kui tunnete, et saaksite aidata, andke julgelt läbi Facebooki või telefonil 5900 0412 teada. Kindlasti saame ka midagi vastu anda, näiteks looside ja auhindade kaudu firmasid kajastada. Kui soovite muul moel aidata, näiteks mängudeks küpsetada või mängupäeva pildistada, on igasugune abi teretulnud! Võtke meiega julgelt ühendust!

Paremal valges särgis kahe värava autor Triin Satsi Foto: Lizette Tarlap

Paul Kask – U11, U12 ja U13 vanuseklasside treener

Kuidas jõudsid treenerina Saku Sportingusse?

Kunagine hobi on tänaseks juba 13 aastat minu elukutse. Esimeste Tallinna Kalevi noortegruppidega tegeledes lähtusin väga palju treeningutest, mida minu tollane treener Aavo Sarap klubi esindusvõistkonnale

Nuputades noortele uusi väljakutseid, on Paulil tihti käed puusas.
Foto: Hanna-Lisa Kuslap

läbi viis. Siis mul oma nägemus puudus, kuid ajapikku hakkasin järjest rohkem noortejalgpalli toimimismehaanikat mõistma, kujunes välja oma käekiri. Saku Sporting kui kogukonnaklubi on väga sümpaatse mulje jätnud, nii otsustasingi enast proovile panna. Eelmisel hooajal töötasin paralleelselt ka Paide Linnameeskonna U21 tiimi peatreenerina, käesoleval aastal treenin vaid Saku Sportingu U11, U12 ja U13 grupe. Ja kuigi mul on seljataga juba arvestatavad aastad treeneristaaži, arvan, et õppida on veel igast päevast.

Millised eesmärgid oled oma gruppidele hooajaks seadnud?

Noortejalgpallis on esmatähtis rõõm mängust. Samas kasvavad poisid mihinal ning mäng nõuab neilt järjest rohkem nii tehnilises, taktikalises kui ka füüsilises plaanis, rääkimata psühholoogilisest võimekusest konkurentsi tingimustes toime tulla. Selle hooaja eesmärk on esitada poistele mängulisi nõudmisi nii, et neil silmad säraksid ja pingutamine pakuks naudingut.

Mida jalgpall sinu jaoks tähendab?

Täna on jalgpall minu eneseteostamise viis. Võin julgelt öelda, et mu süda on väljakul.

Olen selle mängu nimel pidanud paljust loobuma, kuid saanud ka palju vastutasuks. On hetki, kui tunnen, et rohkem ei jaksa. Aga juba järgmisel momendil võin mängu ilust ja erakordsusest täiesti lummatud olla. Tahaksin jalgpalli ja elu vahel parema tasakaalu leida, sest jalgpall ei ole elu.

Mõni tore lugu seoses jalgpalliga?

Mäletan, et käisime Tallinna Kalevi esindusmeeskonnaga tihti treeningmängudel Soomes. Ühel väljasõidul anti meile pärast õhtusööki vaba aeg. Noortel meestel veri vemmeldas, otsustasime linna minna. Paraku asus meie ööbimispaik Tampere umbes 25 km kaugusel, hilisel õhtutunnil enam transpordiühendust ei olnud. Rääkisime siis ühe hotelliparklas olnud mehe pehme, et ta meid oma minibussiga ära viiks. Selgus, et see buss oli erinevaid ehitusjääke täis transpordikaubik, mille tagaosas istmeid polnud ning õhutusaknad, rääkimata konditsioneerist, puudusid. Mis siis ikka, kogu jalgpallimeeskond mahutas ennast kaubiku kongi ära. Võite ise arvata, milline vaatepilt avanes, kui Tampere kesklinnas kaubiku tagauks lahti tehti ja sealt 15 higit Eesti jalgpallurit välja tuli!
HANNA-LISA KUSLAP